

ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΩ

ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ¹

8.

**Ἀντίγραφον σημειώματος τοῦ ἐπισκόπου Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου
Ὁρους Θεοφίλου ἐπὶ κτηματικῆς διενέξεως τῆς μονῆς τοῦ
Βατοπεδίου πρὸς τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου Ἱερισσοῦ.**

Ἔτους (6688) 1180, ἰνδ. ιγ'.

Ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 0,68×0,53, καταγεγραμμένης ὑπ' ἀριθ. 1 φ.
ἐν τῷ χειρογράφῳ καταλόγῳ τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς.

Ἐπὶ τοῦ ὀπισθεν τῆς μεμβράνης κεῖται ἐπικύρωσις τοῦ σημειώματος
τοῦ ἐπισκόπου Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους ὑπὸ τοῦ δυνκὸς Θεσσαλονίκης
Ἀλεξίου τοῦ Πηγονίτου.

Ἐν τῇ ἐκδόσει διακρίνομεν τὰ κείμενα τῶν δύο τῆς μεμβράνης ὧσεων
διὰ τῶν στοιχείων Α καὶ Β.

Α'.

† Τινὲς τῶν ἐν τῇ τῆς Ἱερισσοῦ πόλει κατοικούντ(ων), ἐνέβλε- 1
ψαν τῇ τῆς ἱερ(ᾶς) μονῆς τοῦ Βατοπεδί(ου) χωραφία γῆ, καὶ ὄθ(εν)
καὶ τοὺς κειμέν(ους) ὄρους ὑπερβεβηκότες τῶν κατὰ τὸ Ἑλαδιάβα
τοπί(ων) | (καὶ) χωραφίων, βία κατεῖχον αὐτὰ καὶ ἐκαρποῦντο. Ὁ
γοῦν πανοσιώτ(α)τ(ος) καθηγούμ(εν)ος, ὁ τῆς ἱερᾶς μο(νῆς) τοῦ
Βατοπεδ(ίου), μὴ φέρων τὴν τοιαύτην ζημίαν καὶ ἀδικίαν, ἀνέδραμε
πρὸς τὸν μεγα|λειότατον καὶ μεγαλυτέροχον δοῦκα Θεσσαλονίκης
κύρ Ἀλέξιον σεβαστὸν τὸν Πηγονιτ(ην), τὴν παρὰ τῶν Ἱερισσιω-
τῶν ἦν ἔπασχεν ἀδικίαν ἀποκλαυσόμενος· πρὸς ὃν | καὶ παραγενό-
μενος οἰκτροτάτοις φωναῖς ἐξελιπάρει καὶ συνεσχέσ(ι) δεήσσει, τὴν

1. τῇ ... τῇ ... χωραφία γῆ ... ὄρους ... 2. βία 3. Πηγονίτ(ην).
4. οἰκτροτάταις ... συνεχέσ(ι)

¹ Ὁρα Ἐπετηρίδος Ἐταιρ. Βυζαντ. Σπουδῶν ἔτος Γ' σελ. 114 ἐξ.

διαρπαγὴν τῶν ἀφαιρεθέντων ἐκ τῆς τοῦ Ἑλαδιάβατος τοποθε-
 5 σί(ας) τοπίων ἱκανωθῆ(ναι)·| ἐν τούτοις γὰρ καὶ μόνοις παρὰ τῶν
 Ἱερισσιωτῶν ἡδίκητο· ὥς τά γε ἐπίλοιπα τοπία, τὰ κλασματισθέντα
 ἀπὸ τῆς μονῆς τοῦ Σισόη καὶ τῆς ἀγιοτ(ά)της ἐπισκοπ(ῆς) Ἱερισ-
 σοῦ, καὶ τῇ τοῦ| Βατοπεδί(ου) μονῇ ἀνασωθέντα τῆς ἀνταλλαγῆς
 ἔνεκα, ὥς μὴ ἐξαρκέσασαν τὴν γῆν τὴν ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Ἑλα-
 διάβατος εἰς ἀντισήκοσιν τοῦ δεδηλωμένου προαστίου, κατεῖχε τὲ
 καὶ ἐνέ|μετο ἔκτοτε, ἀπὸ τοῦ καιροῦ δηλονοτ(ι) (καὶ) μεχρι τοῦ νῦν
 οὐ ταῖς δεήσεσι ἐπικλινῆς γενομένη ἢ τούτου μεγαλειοτ(ης) τὸν
 μεγαλοδοξώτ(α)τ(ον) κῦρ Γεώργι(ον) τὸν Δουκόπουλ(ον) ἐξαπέ-
 σταλκε, κατὰ| τόπους ἐπιστῆναι, ἀκριβῇ τε διάγνωσιν θέσθαι τῶν
 ἀμφιβαλομ(ένων) τοπί(ων), καὶ τῇ μονῇ ἀποδοῦναι τὸ οἰκεῖον ἀκο-
 λοβοτον· ὃς ἐπιστάς καὶ μεθ' ἑαυτοῦ συμπαραλαβὼν| τοὺς τε εὐγε-
 νεστάτ(ους) κληρικοὺς καὶ τοὺς τῆς πολίχνης Ἱερισσοῦ προέχοντας,
 ἀναμέτρῃσιν ἐποιήσατο διὰ σχοινισμοῦ καὶ τοπικῆς μαρτυρί(ας) καὶ
 10 ἀκριβοὺς διασκέψεως (καὶ) σωματικ(ῆς)| παραδόσεως τῶν πολλα-
 χῶς ῥηθέντ(ων) τῆς τοῦ Ἑλαδιάβα τοποθεσί(ας) τοπί(ων), παρου-
 σιασάσης καὶ τῆς ἡμετέρ(ας) μετριότη(η)τ(ος) (καὶ) μιᾶς γενομ(ένης)
 τῶν συνηλεγμ(ένων) ἐπὶ τῇ διαγνώσει τῶν ἐπικρινόντ(ων)| (καὶ)
 διαγνωσάντ(ων) τὴν τῆς ἀληθείας ἐξέτασιν, (καὶ) τὴν πράξιν τοῦ
 μεγαλοδοξώτ(ά)του Δουκοπούλου ἐπαποδεχομένης, ὥς μὲν ἀληθῆ,
 ὥς δὲ πάσης δικαιοσύνης ἀνάμεστον· οὕτω τούτ(ων)| ἐχόντων ἑτέρα
 τίς πρόσταξις ἔγγραφος μετ' οὐ πολὺ, τοῦ μεγαλυπερόχου δουκὸς
 Θεσσαλονί(κης) ἐπεδόθη μοι ἔχουσα ἐπὶ λέξεων οὕτω· παναγιώ-
 τ(α)τ(ε) δέσποτα καὶ κατὰ θ(εο)ν ἀγαπητέ μοι| αὐθέντα καὶ π(ά)τερ·
 ἐλπίζω εἰς τὸν θ(εο)ν ἵνα ὑγιαίνει ἡ ἀγιωσύνη σου καὶ ἐπὶ πᾶσιν
 ἔχοι καλῶς· καὶ ἡμεῖς ὑγιῶς καὶ καλὸς ἔχομεν χάριτι θ(εο)ῦ καὶ
 ταῖς σαῖς ἀγίαις εὐχαῖς·| οἶδεν ἡ ἀγιωσύνη σου τὸ πῶς ἐγράψαμ(εν)
 πρὸς τὸν Δουκόπουλ(ον), ἵνα παρούσης καὶ τῆς ἀγιωσύνης σου

6. μονῇ ἀνασωθέντα... τῇ τοποθεσίᾳ... ἀντισήκωσιν... κατεῖχε τε
 7. δηλονότ(ι)... μέχρι... μεγαλειότη(ης)... μεγαλοδοξώτ(α)τ(ον)... 8. ἀμφι-
 βαλλομ(ένων)... τῇ μονῇ... ἀκολόβωτον 9. ἀκριβοὺς 10. πολλαχῶς...
 συνειλεγμ(ένων)... τῇ. 11. πράξιν... μεγαλοδοξοτ(ά)του. 12. ἑτέρα τις
 13. ὑγιαίνει... ἔχῃ... καλῶς

ἀπαρτισθῇ ἡ ὑπόθεσις, ἣν ἔχουσιν οἱ τῆς μονῆς τοῦ Βατοπεδ(ίου) μοναχοὶ μετὰ τ(ῶν) | Ἱερισσιωτῶν περὶ τῆς χωραφιαίας γῆς, ἥς 15 ἡδικοῦντο παρ' αὐτῶν, καθὼς τὸ ἔγγραφον αὐτῶν δικαίωμα διαλαμβάνει· ἐπεὶ οὖν ἀνεμάθομεν ὅπως παρεγένετο ἡ ἀγίω|σύνη σου ἐκεῖσε κατὰ τοὺς τόπ(ους) καὶ ἐθεάσατο καὶ διέγνω καὶ ἀπεφῆνατο τὴν τοῦ δικαίου ἀπόφασ(ιν), παραδηλοῦμεν αὐτῇ ἵνα ποιήσ(η) καὶ τὰ περὶ τούτου δῆλα διασημειώματος | ἐνὺπογράφου παρ' αὐτ(ῆς), τοῦ κατέχεσθαι τοῦτο παρὰ τῆς ρηθῆσης μο(νῆς) εἰς ἀσφάλειαν τὴν εἰς τὸ ἔξῃς· μετὰ γοῦν τὸ ὑπογραφῆναι τοῦτο παρὰ τῆς ἀγίωσύνης σου, μέλομεν καὶ ἡμ(εῖς) | ὑπογράψαι τοῦτο, διὰ περισσοτέραν ἀσφάλειαν· ὁ θ(εὸς) ποιήσει τὴν ἀγίωσύνην σου πολυχρόνιον. Τοί- νυν ἡ μετριότη(ς) ἡμῶν τὴν δουκικ(ήν) ταύτην πρόσταξιν δικαίαν | οὔσαν καὶ εὐλογον διακρίνασα, τὸν παρευρεθέντα περιορισμὸν τῶν ρηθέντ(ων) χωραφί(ων) διασαφοῖ, ἀναμέτρησιν μὲν καὶ σχοινισμὸν τὸν ἐν τῷ παλαιωτάτῳ τῆς ἀνταλλαγῆς | ἀναντιρρήτῳ δικαιώματ(ι) 20 ἀκριβῶς διασώζοντα, συνόροις (δὲ) καὶ γνωρίσμασιν ἀριδηλοτέροις διαλαμβάνοντα· ἔχει δὲ οὕτως· ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ σύνεγγυς τοῦ | αἰγιαλοῦ ῥύακος τοῦ ἐπιλεγομ(έν)ου Λινοβροχίου τοῦ Μελησινοῦ, (καὶ) ἀνέρχεται(αι) διὰ τοῦ αὐτοῦ ῥύακος μέχρ(ι) τῶν δικαίων τῆς γῆς τῆς ἀγίωτ(ά)τ(ης) ἐπισκοπ(ῆς) Ἱερισσοῦ, (καὶ) τῆς μίξεως τῶν ἐκεῖσε | δύο ῥυακίων σχοιν(ία) μέ, καταλιμπάνων δεξιᾷ τὴν γῆν τῆς ἀγίω- τάτης ἐπισκοπ(ῆς)· ἑὼν δεξιᾷ τὴν γῆν τῶν ἐποίκων χωρίου τῆς Ἱε- ρισσοῦ, κακεῖθεν στρέφει πρὸς νῶτον | (καὶ) ἀνέρχεται ὀλίγον μέχρι (καὶ) τοῦ παλαιοῦ τείχους σχοιν(ία) ζ', κατέρχεται διὰ τοῦ αὐτοῦ τείχους καὶ ἐνοῦται τὸν παλαιὸν πύργον σχοιν(ία) ιβ', καταλιμπά- ν(ων) δεξιᾷ τὴν γῆν τῆς ἀγίωτάτ(ης) | ἐπισκοπῆς, (καὶ) προσεγγίζει εἰς τὴν δημοσίαν ὁδὸν σύνεγγυς τῶν δικαί(ων) τῆς γῆς τῆς σε(βα- σμίας) μον(ῆς) τῶν Ἰβήρ(ων)· διέρχεται(αι) (δὲ) μέσον τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, (καὶ) καταντᾷ εἰς τὴν ἱσταμένην πέτραν | πλησίον τῆς τοιαύτης 25

14. ἀπαρτισθῇ 16. αὐτῇ ... διὰ σημειώματος 17. ἐνυπογράφου ...
 ῥηθείσης 17. ἔξῃς ... μέλλομεν 18. ποιήσοι 19. διασαφεῖ... τῷ παλαιο-
 τάτῳ 20. ἀναντιρρήτῳ ... διασώζοντα 21. Λινοβροχείου ... Μελησινηοῦ·
 22. δεξιᾷ 22. ἑὼν δεξιᾷ... κακεῖθεν νότον. 23. πύργον 24. καταντᾷ
 25. κάτωθεν). 26. καταντᾷ

ὁδοῦ· εἴτα τέμνει τὴν αὐτὴν ὁδὸν διαχωρίζων δεξιὰ τὴν γῆν τῆς
 τοιαύτης σε(βασμίας) μονῆς τῶν Ἰβήρ(ων), καὶ ἀκουμβίζει εἰς τὸ
 κάτοθ(εν) ῥυάκιον σχοι(νία) ια´ | κλίνει μικρὸν (καὶ) διέρχεται διὰ
 τοῦ αὐτοῦ ῥυακίου, ἔτι (δὲ) καὶ τοῦ ἐτέρου συνόρου τῆς γῆς τῆς
 εἰρημένης σε(βασμίας) μονῆς τῶν Ἰβήρ(ων), (καὶ) καταντᾶ μέχρι
 καὶ τοῦ συνόρου τῆς γῆς τ(ῆς) | τῶν Σέρβων σεβασμίας μον(ῆς)
 σχοι(νία) κε´, ἐν ᾧ καὶ πέτρα τετράγωνος ἴστατ(αι), κακεῖθεν ἀνέρ-
 χεται πρὸς ἀνατολὰς διὰ τῆς τοιαύτ(ης) γῆς τῆς σε(βασμίας) μονῆς
 τῶν Σέρβ(ων) καὶ προσεγγίζει εἰς τὸ | παλαιὸν τεῖχος σχοι(νία) ε´.
 διαβαίνων δὲ τὸ ἱστάμ(εν)ον κiónιον, (καὶ) μετ´ ὀλίγα τὸ ἕτερον
 σύνορον, τὰς δύο πηγνυμέν(ας) ὁμοῦ πέτρ(ας), σχοι(νία) θ´ κατέρ-
 χεται διὰ τῆς ἐκεῖσε ῥαχίας καὶ ἀκου|μβίζει εἰς τὴν ἱσταμένην
 πέτραν, πλησίον καὶ σύνεγγυς τῆς γῆς τῆς σε(βασμίας) μονῆς τοῦ
 Ζωγράφου σχοι(νία) ι´· εἴτα στρέφει πρὸς βορὰν, καταλιμπάνων
 30 δεξιὰ τὴν γῆν τῆς τοιαύτ(ης) σε(βασμίας) | μονῆς τοῦ Ζωγράφου,
 (καὶ) ἐνοῦτ(αι) τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ τῆς Ἱερισσοῦ ἐρχομ(έν)ην, ἔτι (δὲ)
 καὶ τὴν ἐτέραν ὁδὸν τὴν εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἀπάγουσαν· ἔπειτα δια-
 περᾷ τὰς τοιαύτας ὁδοὺς καὶ δι|έρχεται ὀλίγον μέσον τῆς ἐτέρας
 ὁδοῦ τῆς ἀπερχομ(έν)ης εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἑλαδιάβατος σχοι(νία)
 ιδ´· μέχρι(ι) καὶ τῆς ἀποδόσεως τῆς γῆς τῆς σε(βασμίας) δηλονοτι
 μο(νῆς) τοῦ Ζωγράφου. Εἴτα στρέ|φει πρὸς νῶτον, ὥς γονίαν
 ποιῶν, (καὶ) καταντᾶ πλησίον τῆς ἄνωθεν εἰρημένης ὁδοῦ τῆς εἰς
 τὸν αἰγιαλὸν ἀπαγούσης μέχρι καὶ τῆς ἐκεῖσε γῆς τῆς ἀγιοτάτ(ης)
 ἐπισκοπῆς | Ἱερισσοῦ σχοι(νία) ς´· κλίνει καὶ αὐθις πρὸς βορὰν καὶ
 διέρχ(ε)τ(αι) τὰ ἴσα τοῦ αἰγιαλοῦ μέχρι καὶ τοῦ ῥυακος τοῦ καλου-
 μένου ποταμοῦ τῆς ἀλικῆς, ἔνθα καὶ παλαιὸν ὀρᾷται θεμέλιον |
 σχοι(νία) κζ´· στρέφει πρὸς τὸ ἀριστερὸν μέρος (καὶ) διέρχεται διὰ
 τοῦ αἰγιαλοῦ, μέχρις ἂν ἀποδώσει εἰς τὸν διαλειφθέντα ῥυάκα, τὸν
 35 ἐπονομαζόμενον Λινοβροχίον τοῦ Μελισσηνοῦ | ἔνθα καὶ τὴν ἀρχὴν
 εἵληφεν σχοι(νία) μέ. Οὕτω τοιγαροῦν κατὰ μὲν τὴν τοῦ ἰσχυρο-

27. ἐν ᾧ ... τετράγωνος ... κακεῖθεν. 29. βορρᾶν ... 30. αἰγιαλὸν
 ... διαπερᾷ 31. δηλονότι 32. νότον... γωνίαν... καταντᾷ αἰγιαλόν.
 33. βορρᾶν... ἴσα... αἰγιαλοῦ 34. αἰγιαλοῦ... ἀποδόση (;) ... διαλη-
 φθέντα... Λινοβροχίον... Μελισσηνοῦ

τάτου καὶ ἀναντηροῦ(ου) δικαιώματος περίληψιν (καὶ) τῶν ἐμπε-
 ριεχομένων τούτω συνόρων, ἀκρι|βεστάτην ἀναθεώρησιν τῆς εἰρη-
 μένης γῆς τῆς διαφερούσης τῇ μονῇ ποιησάμ(εν)ος, συνόροις τε
 καὶ γνωρίσμασιν ἀριδηλωτέροις ταύτην διαλαβόντες, (καὶ) τῇ μονῇ
 τὸ |οἰκεῖον παραδεδοκότες τῷ παρόντι ἡμετέρῳ σημειώματι δια-
 λαμβάνομεν, ὅπερ τῇ τοῦ Βατοπεδίου θείᾳ βασιλικῇ μονῇ ἐσεῖται
 εἰς ἀποτροπὴν τῶν Ἑρισιωτῶν, ἐποίκων | καὶ παντὸς ἐτέρου προσ-
 ῶπου ἀδικεῖν ἐπιχειροῦντος τῇ μονῇ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ γῇ τῆς τοῦ
 Ἑλαδιάβατος τοποθεσί(ας), καθέξει τὴν περιορισθεῖσ(αν) γῆν ἀκω-
 λόβωτον ἀπάρτ(ι) καὶ εἰς | τοὺς ἐξῆς ἅπαντες ἐνιαυτούς, κατὰ τὴν
 ἀκριβὴν δῆλωσιν τοῦ δικαιώματος, (καὶ) τὴν τοῦ δικαίου ἀπό-
 φασ(ιν) δεσποτικῶς, αὐθεντικῶς, κυρίως καὶ ἀναποσπάστως μὴ παρὰ
 τινος | διασιομένη ἢ ἐπιρραζομένη καθὰ δὴ κατέχει καὶ τὴν συμπε- 40
 ριελθοῦσ(αν) αὐτὴν γῆν ἀπὸ [τῆς] τῆς ἀνταλλαγῆς, τῆς τοῖς δικαίοις
 διήλειπται τῶν σεβασμίων μονῶν τῶν | Ἰβήρ(ων) καὶ τοῦ Ξηρο-
 ποτάμου, συνομοροῦσαν. Διὰ τοῦτο ἄρ τό δε τὸ σημείωμα γεγονός,
 ἐπεδόθη τῇ μονῇ κατὰ τὴν δουκικὴν πρόσταξιν, εἰς ἀσφάλειαν αἰω-
 νίζουσιν | τοῖς ἀνωτέρῳ δηλουμένοις: —|

† Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ (καὶ) ἀγίου Ὁρους Θεόφιλος:

B'.

Ἔτους, σχπῆ' ἰν(δικτιῶνος) ἰγ' παρῶντος τοῦ παννυδοξω(ά)- 1
 τ(ου) | (κυροῦ) Μιχαὴλ τοῦ Λάσκαρι, τοῦ πανσε(βάστου) (κυροῦ)
 Νικολάου | τοῦ Καμπανοῦ τοῦ μ(ε)γ(α)λυπερόχ(ου) (κυροῦ) Νικο-
 λ(άου) τοῦ Βρεντησιώτου | τῶν μεγ(α)λ(ο)δοξω(ά)τ(ων) ἀρχόντ(ων)
 τοῦ τε π(ανενδό)ξου (κυροῦ) Θεοφυλάκτου | τοῦ Χαλαζᾶ, (κυροῦ) 5
 Γεωργίου καὶ ἐτέρ(ων)· ὅτι ἐξ ἡμετέρας προ|τροπῆς προέβη ἡ

35. ἀναντηροῦ(ου)... τούτω. 36. τῇ μονῇ 36. ἀριδηλωτέροις... τῇ
 μονῇ 37. παραδεδοκότες τῷ... ἡμετέρῳ... τῇ... θείᾳ βασιλικῇ μονῇ...
 Ἑρισιωτῶν 38. τῇ μονῇ... τῇ τοιαύτῃ γῇ... ἀκολόβωτον 39. ἐξῆς...
 δεσποτικῶς. 40. διασιομένη... ἐπιρραζομένη... κατέχει... αὐτὴν γῆν...
 ἥτις τοῖς δικαίοις διείληπται. 41. συνομοροῦσαν... γὰρ τό δε... τῇ μονῇ.

1. παρόντος... παννυδοξω(ά)τ(ου) 4. μεγ(α)λ(ο)δοξω(ά)τ(ων)

παροῦσα σημείοις παρὰ τοῦ ἁγιοτάτου | ἐπισκόπου Ἱερισσοῦ
(κυροῦ) Θεοφίλου· καὶ πάντα τὰ ἔνδον ἐμπε|ριεχόμενα ὑπαναγνο-
σθέντα ἡμῖν ἀληθείας ἔχουσιν | ἔδοξαν, καὶ κατὰ γνώμην ἡμετέραν
10 πεπράχθαι τὰ τῆς ὑποθ(έσεως) | διέγνωμεν· ὑπεγράψαμεν καὶ ἡμεῖς
πρὸς πᾶσαν | πίστωσιν καὶ περισσοτέραν ἀσφάλειαν τῆς μονῆς | μηνὶ
καὶ ἰνδ(ικτιῶνι) τοῖς ἀναγεγραμμένοις |

† Ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου | καὶ βασι-
15 λέως (καὶ) δοῦξ Θεσσαλονίκης | Ἀλέ(ξιος) ὁ Πηγονίτης †

9.

**Τεμάχιον «διατάξεως» φερούσης διὰ κινναβάρεως τὴν ὑπο-
γραφὴν «Μιχαήλ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς
καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων Δούκας Ἄγγελος Κομνηνὸς ὁ
Παλαιολόγος.»**

Νοέμβριος τοῦ ἔτους (6756) 1247, ἰνδ. 5'.

Ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 0,72×0,26 ὑπ' ἀριθ. 8 τοῦ χειρογράφου καταλόγου τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς κεῖται τὸ τέλος γράμματος ἀπολυθέντος κατὰ Νοέμβριον τοῦ (6756) 1247, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐν ὑπερκειμένῃ καὶ συγκεκολλημένῃ ἐτέρᾳ μεμβράνῃ ἀπωλέσθη πρὸ πολλοῦ. Κατὰ τὴν ἄνω πλευρὰν τῆς διασωθείσης καὶ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐνταῦθα μεμβράνης διακρίνονται ἔτι τὰ ἔχνη τῆς ὕλης, δι' ἧς τὰ δύο ἐκ μεμβράνης τεμάχια τοῦ γράμματος ἦσαν συγκεκολλημένα.

Ἐν τῷ χειρογράφῳ καταλόγῳ τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς σημειοῦται ὡς «τεμάχιον χρυσοβούλλου λόγου τοῦ Μιχαήλ Κομνηνοῦ ἀχρονολόγητον» εἰ καὶ τὸ γράμμα τοῦτο φέρει βεβαίαν χρονολογίαν ἀπολύσεως τὴν ἄνωθεν ἀναγεγραφομένην.

Ὑπὸ τὴν ὑπογραφὴν ἐν τῷ γράμματι διακρίνονται τὰ ἔχνη τῆς διατήσεως τῆς μεμβράνης πρὸς ἀνάρτησιν τῆς κατὰ τὸ ἔθος ἐπιτιθεμένης σφραγίδος τοῦ ἀπολύσαντος, ἥτις ἀτυχῶς δὲν ὑφίσταται μὲν πλέον, πάντως ὅμως θὰ ἦτο ἀπὸ χρυσοῦ, ἀφ' οὗ ὁ ἀπολύσας τὸ γράμμα τιτλοφορεῖται βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων.

Ὑπὲρ τὴν ὑπογραφὴν ἐν τῷ γράμματι δὲν προτάσσεται ἡ συνήθης τῶν αὐτοκρατορικῶν χρυσοβούλλων λόγων τυπικὴ διάταξις «ἐφ' ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος».

6. σημείωσις 10. πεπράχθαι.

Ἐὰν ἡ ὑπογραφή εἴνε αὐθεντικὴ καὶ σύγχρονος πρὸς τὸ γράμμα, ὥς ἔχομεν πάντα λόγον νὰ νομίζωμεν, πρέπει νὰ ἀποδοθῇ τοῦτο εἰς τὸν Δεσπότην τῆς Ἡπείρου Μιχαὴλ Β΄ Ἀγγελον Κομνηνὸν Δοῦκαν, ὅστις ἀπεβίωσε μὲν κατὰ τὸ ἔτος 1272, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἔτους 1237 μέχρι τοῦ ἔτους 1259 ἴσχυσεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν κατάληψιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως νὰ ἐποφθαλμιᾷ. Ἡ χρονολογία τῆς ἀπολύσεως τοῦ γράμματος δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἀποδοθῇ τοῦτο εἰς ἄλλον τινὰ Μιχαὴλ, ἄλλως εἴνε γνωστὸν ὅτι οὗτος κατὰ τὸ ἔτος 1246, δηλαδὴ ἓν ἔτος πρὸ τῆς ἀπολύσεως τοῦ περὶ οὗ ὧδε ὁ λόγος γράμματος, ἀπέστειλε πλούσια δῶρα εἰς τὰς ἐν Ἀθῶν μονὰς τοῦ Δοχειαρίου καὶ τοῦ Ἀγίου Παύλου.

Ἀφ' ἑτέρου ἐκ τοῦ γράμματος τούτου ἔχομεν κατὰ πρῶτον τὴν εἶδσιν ὅτι ὁ Μιχαὴλ Β΄ εἶχε προσλάβει, ὥς πρότερον ὁ θεὸς αὐτοῦ Θεόδωρος Ἀγγελος Κομνηνὸς Δούκας, τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων, δι' ὃν εἴνε γνωστὸν ὅτι ἀντηγωνίζοντο οἱ ἐν Ἡπείρῳ ἡγεμόνες πρὸς τοὺς ἐν Νικαίᾳ. Παράδοξος ὅμως εἴνε ἡ ἐν τῇ ὑπογραφῇ ἐπωνυμία τοῦ Παλαιολόγου, ἣν οὐδεὶς τῶν δεσποτῶν τῆς Ἡπείρου ἔφερε, καθ' ὅσον τοῦλάχιστον γνωρίζομεν ἐκ τῶν δημοσιευθέντων μέχρι τοῦδε χρυσοβούλλων λόγων αὐτῶν.

Τοῦ περὶ οὗ ἐνταῦθα ὁ λόγος Μιχαὴλ Β΄ ἐλάχιστα μέχρι τοῦδε εἴνε γνωστὰ γράμματα.¹

ἀγελάδια μικρὰ μεγάλα ἐβδομήκοντα, βουβάλια ἀργὰ πεντήκοντα, 1
 ἄλογα σαγμάρια βορδόνια πέντε, προ|βατα ὡσὶ πεντακόσια (καὶ)
 ἡ τῶν πιστικῶν ἅπανα χρειώδης ἀκολουθία, μελίσσια ἐν δια-
 φόροις τόποις ὡσεὶ (καὶ) δια|κόσια (καὶ) ἔτ(ε)ρα ὑλικά διάφορα
 ἅπερ οὐκ εἰς μνημην ἔφερον: (καὶ) ταῦτα μὲν οὕτως προσετέ-
 θησ(αν) δὲ ἐν τῇ μονῇ |παρὰ τῆς κυρᾶς Εἰρήνης μετὰ τὴν ἐνταῦθα
 ἀποβίωσιν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς κυροῦ Φωκᾶ τοῦ καὶ ἀλλα|γάτορος 5
 ζευγάρια τρία, τὸ μὲν ἐν βουβαλικόν, τὰ δὲ ἕτερα βοεικά, ἀμάξια
 σιδηροκάνσωτα δύο· ἀνη|γέρθη δὲ (καὶ) ἡ ἐκκλησία τοῦ μετοχίου
 τοῦ Αὔλακος ἡ ἐπὶ ὀνόματι τιμωμένη τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Προ-
 κοπίου |παρὰ τῆς αὐτῆς κυρᾶς Εἰρήνης (καὶ) δι' ὑλογραφίας ἱστο-
 ρήθη· ἡ αὐτὴ ἀνοικοδόμησε (καὶ) ὑδρομύλον ἐν τῇ αὐτῇ |ποταμῖα

1. βορδόνια ... πρόβατα 2. ὡσεὶ 3. τῇ μονῇ 5. σιδηροκαύσωτα(;)
 6. ἐπ' ὀνόματι 7. ἀνοικοδόμησε ... τῇ αὐτῇ 8. ποταμία ...

¹ Acta et Dipl. Γ' σ. 67 (προνόμια Παγουζαίων). I. Ῥωμανοῦ, Ἀνδευγαυικὸν δίπλωμα ἐν Δελτίῳ Ἱστορ. Ἑθν. Ἑταιρείας τ. Β' σ. 587.

τοῦ Αὐλακος (καὶ) ἀμπέλιον κατεφύτευσεν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ·
 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Προκοπίου ἔθετο | βλαττία λάμνας δύο·
 ἡ αὐτὴ ἱστορήσε (καὶ) τὴν τῶν μοναρχῶν μεγάλην τράπεζ(αν)· ὠκο-
 10 δομήθησ(αν) δὲ δι' αὐτῆς | καὶ τὰ ὀπισθεν (καὶ) ἔμπροσθεν κελλία
 τῶν μοναχῶν· προσέθετο (καὶ) τὰ δύο τμήματα χωράφια, ἅπερ
 ἔξω|νήσατο ἀπὸ Ὑαλέα καὶ τοῦ Ἀμμερᾶ· ἕτερον χωράφιον τοῦ
 Συριτιανοῦ Ἀγγέλου ἀγορασθὲν παρ' αὐτῆς· ἡ αὐτὴ | κυρὰ Εἰρήνη
 ἀνέθετο ἐν τῇ ῥηθείᾳ μονῇ (καὶ) τὸ προσὸν αὐτῇ ἀμπέλιον τὸ
 κάτωθεν τοῦ ἁγίου Δημητρίου οἶον | (καὶ) ὅσον ἐστὶ μετὰ τοῦ ζευ-
 γηλατίου· περιέθετο αὕτη (καὶ) τὸν κόσμον τὸν τοῦ εὐαγγελίου
 τῆς μονῆς, βλαττίον ἔν, | μανουᾶλια ζυγὴν μίαν· ἡ αὐτὴ ἀνοικοδό-
 μησε (καὶ) ἕτερον ὑδρόμυλον κάτωθεν τῆς μονῆς· δέδωκε δ' αὕτη
 15 καὶ | ὑπέρπυρα ἑκατὸν τεσσαρακοντατέσσαρα. Οὕτως οὖν διαθέμε-
 νος, ὅστις τῶν ἐπιβεβηκότων ἢ τῶν | ὑποβεβηκότων τῶν ἀνωτέρων
 (καὶ) μέχρι τῶν ἐσχάτων τῶν τε ἐκτὸς τοῦ βήματος καὶ τῶν ἐντὸς
 ὁποῖας | ἄρα ἀξίας τύχοιε πειραθῇ ἐναντίωσιν ἐπάξει τῇ παρούσῃ
 μου φανερᾷ διατάξει καὶ παρὰ τὰ ἐν αὐτῇ διατεταγμένα τολμήσαι
 ἐπιχειρήσειεν ὁ τοιοῦτος οἷος ἂν (καὶ) εἴη, οὐ μόνον ἐσεῖται ἀλλό-
 τριος τοῦ θ(εο)ῦ | (καὶ) τῆς τῶν χριστιανῶν πίστεως, ἀλλὰ καὶ τὰς
 20 ἄρας ἐπισπάσεται τῶν τριακοσί(ων) ὀκτωκαίδεκα | ἁγίων θεοφόρων
 πατέρων (καὶ) ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα (καὶ) μετὰ
 τῶν κραξάντων τὸ ἄρον | ἄρον σ(α)ύρωσον τὸν τοῦ θ(εο)ῦ υἱόν·
 βούλομαι γὰρ τὴν παροῦσ(αν) μου φανεράν διαθήκην βεβαί(αν)
 εἶναι καὶ | ἀπερικλόνητον εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα γραφεῖσ(αν)
 τῇ ἐμῇ προτροπῇ διὰ τοῦ ὑπομνηματογράφου τῆς | ἁγιωτάτης
 μητροπόλε(ως) Φιλαδελφεί(ας) Μιχα(ήλ) διακόνου τοῦ Παξιμάδη
 ἐνώπιον τῶν ὑποτεταγμ(έ)ν(ων) | μαρτύρων μὴνὶ νο(εμβρ)ίῳ ἰνδ(ι-
 κτιῶνος) ἕκτης ἔτους ςψνς. + **Μιχαήλ | ἐν Χ(ριστ)ῷ τῷ Θ(ε)ῷ |**
πιστὸς βασιλεὺς | καὶ αὐτοκράτωρ | Ῥωμαί(ων) Δούκας Ἀγγε-
 30 **λος Κομνη|νὸς ὁ Παλαιο|λόγος +**

8. τῷ αὐτῷ τόπῳ... τῇ ἐκκλησίᾳ 9. ὠκοδομήθησ(αν) 12. τῇ...
 μονῇ... αὐτῇ 13. ὅσον ἐστὶ 14. ἀνοικοδόμησε 15. τεσσαράκοντα
 τέσσαρα 16. ὁποῖας 17. τύχοι... πειραθῇ... τῇ παρούσῃ... φανερᾷ 18.
 αὐτῇ... ἐπιχειρήσειεν 22. τῇ ἐμῇ προτροπῇ

10.

**Χρυσόβουλλος λόγος τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Β'
τοῦ Παλαιολόγου.***Ἰούλιος τοῦ ἔτους (6800) 1292, ἰνδ. ε'.*

Ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 1,00×0,30 καταγεγραμμένης ὑπ' ἀριθ. 2^ω ἐν τῷ χειρογράφῳ καταλόγῳ τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς. Εἰς τὸ διασφζόμενον ἀρχετύπον τοῦ γραμματος τούτου ἤρηται ἔτι ἡ χρυσῇ βούλλα τοῦ ἀπολύσαντος τὸν χρυσόβουλλον λόγον αὐτοκράτορος. Ἐν τῷ ἀρχετύπῳ, ἡ ἰδικτιῶν ἀναγράφεται ὀλογράφως δεκάτη πέμπτη, διορθωτέα ὅμως εἰς πέμπτην, καθ' ὅσον αὕτη συμπίπτει πρὸς τὸ ἐπίσης ὀλογράφως σημειούμενον ἐξακισχιλιοστὸν ὀκτακοσιοστὸν ἔτος τῆς ἀπολύσεως τοῦ χρυσοβούλλου λόγου.

Ὅμοιοι κατὰ μέγα μέρος τὴν τε φράσιν καὶ τὸ ἀντικείμενον, δι' ὃ ἀπελύθησαν, κεῖνται ἐν τῷ γραμματοφυλακείῳ τῆς μονῆς δύο ἔτι ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ Β'. ἀπολυθέντες χρυσόβουλλοι λόγοι.

Ἐκ τούτων ὁ εἰς εἶναι ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 1,55×0,44 καταγεγραμμένης ὑπ' ἀριθ. 5^ω ἐν τῷ χειρογράφῳ καταλόγῳ τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς, καὶ σημειοῦται ὥς ὑποπτος ἢ ἀντίγραφον τοῦ ἀρχετύπου, ἔνεκα τῆς διαφορᾶς τῆς ὑπ' αὐτὸν ὑπογραφῆς τοῦ ἀπολύσαντος αὐτοκράτορος πρὸς τὴν τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος.

Ὡς ὄντως ἐν τοῖς πανομοιότυποις τῶν δύο τούτων γραμμάτων παρατηρεῖται, ἡ ὑπογραφή τοῦ ἀπολύσαντος αὐτοκράτορος, ὅστις εἶνε εἷς καὶ ὁ αὐτός, ὑπέγραψε δὲ ἀμφοτέρω τὰ γράμματα κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα καὶ ἔτος (Ἰούλιον τοῦ 1292) εἶνε διάφορος· διότι πλὴν τῆς διαφορᾶς τῆς γραφῆς εἰς μὲν τὸ παρὸν γράμμα ὑπογράφεται «Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων», εἰς δὲ τὸ ὑπ' ἀριθ. 5^ω ἐπιπροστίθεται εἰς τὴν ἀνωτέρω ὑπογραφὴν τὸ ἐπίθετον «ὁ Παλαιολόγος». Δὲν νομίζω ὅμως ὅτι τοῦτο καὶ μόνον ἀρκεῖ ὅπως χαρακτηρισθῇ τὸ τελευταῖον τοῦτο γράμμα ὥς ὑποπτον· διότι καὶ εἰς ἄλλον χρυσόβουλλον λόγον τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος, ἀπολυθέντα ἐν ἔτει 1301¹, παρατηρεῖται ἐν τῇ ὑπογραφῇ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ Β', οὐ μόνον κατὰ τὴν γραφὴν διαφορὰ πρὸς τὰς ὑπογραφὰς τῶν προμνημονευθέντων γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν διατύπωσιν οὐσιωδεστέρα μάλιστα, καθ' ὅσον ἐν τούτῳ ὁ ἀπο-

¹ Οὗτος ἐξεδόθη ὑπὸ W. Regel ἐν τῷ περὶ χρυσοβούλλων καὶ γραμμάτων τῆς μονῆς Βατοπεδίου ἔργῳ του ὑπ' ἀριθ. II (σελ. 6-9).

λύσας αὐτοκράτωρ ὑπογράφεται «Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ρωμαίων Δούκας, Ἄγγελος, Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος». Καὶ ὅμως καὶ τὸ γράμμα τοῦτο καὶ τὸ εὐθὺς κατωτέρω ἐκδιδόμενον εἶνε ἀναμφισβητήτως γνήσια ὥς ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς ἔτι ἀνηρημένης χρυσῆς σφραγίδος τοῦ ἀπολύσαντος αὐτοκράτορος.

Ὅθεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 5^ο χρυσόβουλλον δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑποπτον, ἀλλ' εἶνε γνήσιον καὶ αὐθεντικόν· δὲν εἶνε ὅμως τὸ ἀρχέτυπον, εἰ καὶ ἡ γραφὴ αὐτοῦ εἶνε σύγχρονος σχεδὸν πρὸς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἀπελύθη, ἀλλ' ἀντίγραφον τοῦ ἀρχετύπου γενόμενον ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν ἀπόλυσιν αὐτοῦ καθ' ὅσον ἐλλείπουσιν ἀπὸ τοῦτου αἱ συνήθως διὰ χειρὸς τοῦ αὐτοκράτορος ἀναγραφόμεναι λέξεις, δηλαδὴ ὁ μὴν, αἱ μονάδες καὶ δεκάδες τοῦ ἔτους καὶ ἡ ἰνδικιῶν τῆς ἀπολύσεως.

Καὶ τὸ γράμμα τοῦτο τὸ ὁποῖον ἤδη ἐξέδωκεν ὁ W. Regel, (ἀρ. I σελ. 1-5) εἶνε ὥς πρὸς τὸ περιεχόμενον ὅμοιον πρὸς τὸ παρ' ἐμοὶ ὑπ' ἀριθ. 10, πλὴν διαφόρων τινῶν γραφῶν¹ καὶ χωρίου ἐλλείποντος ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου γράμματος καὶ ἀφορῶντος εἰς τὴν διαταχθεῖσαν ὑπὸ Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ μετοίκισιν τῶν ἐν ἀγίῳ Ὅρει οἰκούντων λαϊκῶν εἰς Πελοπόννησον, ἣν εἵδησιν μὴ οὔσαν ἄλλοθεν γνωστὴν τὸ πρῶτον ἤδη γνωρίζομεν².

Διὰ τίνα λόγον ὅμως ἀπελύθησαν κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα καὶ τὸ αὐτὸ ἔτος ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος δύο χρυσόβουλλοι λόγοι, ἀφορῶντες ἀμφοτέρω εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν; Εἶνε λίαν πιθανὸν ὅτι ἀπελύθη πρῶτος ὁ ὑφ' ἡμῶν δημοσιευόμενος χρυσόβουλλος λόγος καὶ ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ δὲν καθωρίζετο τὸ ζήτημα τῆς διανομῆς τῆς «χώρας τοῦ Μιχαήλ», τῆς κειμένης μεταξὺ τῶν μονῶν τοῦ Βατοπεδίου καὶ τοῦ Ἑσφιγμένου, περὶ τῆς κατοχῆς τῆς ὁποίας ἤριζον οἱ μοναχοί, τῇ αἰτήσῃ τῶν ἡγουμένων ἀμφοτέρων τῶν μονῶν, ὥς ἐν τῷ παρὰ Regel (I σελ. 4) γράμματι ἀναφέρεται, ἀπελύθη ὁ δεύτερος χρυσόβουλλος λόγος εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἐλλειπῶν διατάξεων τοῦ πρῶτου.

Ἐν πολλοῖς ὅμοιον τὴν τε φράσιν καὶ τὸ ἀντικείμενον πρὸς τὸν ὑπ' ἀριθ. 10 χρυσόβουλλον λόγον τῆς ἡμετέρας συλλογῆς³ εἶνε ἐπ' ἴσης καὶ γράμμα ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 1,85×0,32 καταγεγραμμένης ὑπ' ἀριθ. 4^ο ἐν τῷ χειρογράφῳ καταλόγῳ τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς. Τὸ γράμμα τοῦτο, ἀπηλλαγμένον τῶν πλείστων τῶν ὀρθογραφικῶν σφαλμάτων τῶν ἄλλων καὶ ἔχον σπανιωτάτας συντομογραφίας τῶν καταλήξεων, φέρει ἔτι τὴν χρυσὴν βούλλαν τοῦ ἀπολύσαντος αὐτὸ αὐτοκράτορος⁴.

¹ Ταύτας σημειῶ εἰς τὰς καταλλήλους θέσεις παραγράφων τὸ γράμμα Α.

² Βλέπε τὸ σχετικὸν μέρος παρὰ W. Regel σελ. 4.

³ Τὰς μικρὰς πρὸς τὸν ἡμέτερον παραλλαγὰς σημειῶ παραγράφων τὸ γράμμα Β.

⁴ Ἐξεδόθη καὶ τοῦτο ὑπὸ W. Regel ὑπ' ἀριθ. II (σελ. 6-9).

† Καὶ τοῖς μὲν τὰ πρῶτα βάθρα καὶ κρηπίδας πηξαμένοις αὐτάς, 1
 (καὶ) ἱεροὺς σηκοὺς, (καὶ) εὐ|αγῇ σεμνεῖα (καὶ) φροντιστήρια δομη-
 σαμένοις, (καὶ) δαψιλεῖς τοῖς τὰς δαπάνας προσαναλώ|σασιν, ἐπαι-
 νετὸς ὁ τρόπος (καὶ) ἡ πράξις θεοφιλῆς· ἐπαινέτοί δ' οὐχ ἥττον
 κάκεῖνοι, ὅσοι τὰ | τοιαῦτα συνορῶντες, τῇ τοῦ χρόνου φορᾷ εἰς
 παντελῇ κατενεχθῆναι πτώσιν προχωροῦντα | σχεδὸν τὴν δυνατὴν 5
 ἐν τούτοις βοήθειαν συνεισφέρουσιν, (καὶ) ὅσα γε εἰς ἀνακαινισμὸν
 αὐτ(ῶν) | (καὶ) ἐπανόρθωσιν ἐφορᾷ, ἐκτελεῖν καθεστήκασιν· ἔδοξε
 τοιγαρουν τῶν πρὸ ἡμῶν βεβασιλευκό|των τισὶ (καὶ) πρὸς οἰκοδο-
 μὰς (καὶ) ἀνιδρύσεις καινῶν φροντιστηρίων μόνων ἐφρόντισαν· οὐ
 μὴν δὲ | καὶ τοῖς προγεγονόσι (καὶ) ὑπὸ χρόνου καταπεπονημένοις
 (καὶ) κάμνουσι χεῖρα βοηθείας ἐπώρε|ξαν· τῇ ἐμῇ δὲ βασιλείᾳ
 κρεῖττον τε (καὶ) λυσιτελέστερον ἔδοξε τῶν καταπεπονημένων | ὑπερ- 10
 ασπίσασθαι ὡς ἔξον (καὶ) μὴ ἑᾶσαι πάμπαν καταπεσεῖν (καὶ) τοῖς
 πρὶν εὐδαιμονί(ας) στέρη|σιν ὑποίσεσθαι παντελῇ· καὶ γε τὰ τῶν
 ἔργων καλὰ παραρῥύηται τῷ χρόνῳ (καὶ) παραδοθῆναι τῇ | λήθῃ·
 ναὶ μὴν (καὶ) σὺν αὐτῷ θ(ε)ῷ τὰ νενομισμένα (καὶ) κατὰ σκοπὸν
 ἡμῶν μετὰ προθυμί(ας) πάσης | ἐκτελούμενα δείκνυται (καὶ) εἰς αὕξη-
 σιν προχωροῦντα χρηστὴν (καὶ) βελτίωσιν· (καὶ) ὡς ἐν βραχεῖ
 φᾶναι | οὐκ ἐστὶ τὶ τῶν δεόντ(ων) (καὶ) δυναμέν(ων)πραχθῆναι
 οὐδὲν ὃ μὴ καὶ πράττεται, ὅσον τὸ εἰς τὴν ἐμὴν ἡκον προαίρε|σίν 15
 τε (καὶ) βούλησιν· πρὸς γοῦν τοῖς ἄλλοις (καὶ) ἡ κατ(ὰ) τὸ ἅγιον
 Ὁρος διακειμένη σεβασμία μονὴ τ(ῆς) βασι|λείας μου, ἡ εἰς ὄνομα
 τ(ῆς) πανυπεράγνου θεομήτορος ἀνιδρυμένη (καὶ) τετιμημένη (καὶ)
 οὕτω πως τοῦ | Βατοπεδίου ἐπικεκλημένη, μετ(ὰ) τῶν πρώτων (καὶ)
 περιφανῶν τεταγμένη ἀνέκαθεν, εἴτα τῆς προσοῦς(ης) | αὐτῇ τοιαύ-
 της τάξεώς τε (καὶ) εὐδαιμονίας στερηθῆναι μικροῦ δεῖν παντελῶς
 κινδυνεύουσα, διὰ γε τὸ | ταύτην μεγίστοις καθυποβληθῆναι ὑπὸ

1. κρηπίδας - αὐτόθι πηξαμένοις A αὐτάς πηξαμένοις B. 2. αὐτοῖς A
 τούτοις B 3. πράξις 6. ἀφορᾷ (ὡς καὶ τὰ δύο ἄλλα γράμματα)... τισὶ
 τῶν πρὸ ἡμῶν βεβασιλευκότων A 7. φροντίσαι (ὡς ὀρθῶς A) 8. ἐπορέ-
 ξαι (ὡς ὀρθῶς A) ὡς δέον ἐπώρεξαν B 9. τῇ ἐμῇ βασιλείᾳ δὲ A. 10. τῆς
 πρὶν 12. ναὶ μὴν σὺν αὐτῷ τῷ θεῷ A. 13. φάναι. 14. οὐκ ἔστι π...
 πραχθήσεται A- πράττεται B. 18. αὐτῇ τάξεως A.

πειρατῶν τοῖς δεινοῖς (καὶ) ὧν εἶχεν ἐντεῦθεν ἀφαιρεθῆναι τὰ
 20 κάλλιστα ἢ μᾶλλον τὰ σύμπαντα, τοῦ θ(εο)ῦ τοῦτο, οἷς αὐτὸς οἶδε
 κρίμασι τε (καὶ) τρόποις, παραχωρήσαντος, αὐθις πρὸς τῆς ἡμετέ-
 ρας βασιλείας πολλάκις (καὶ) ἐν διαφόροις ἱκανὰς τὰς ἀντιλήψεις
 (καὶ) χορηγί(ας) κομισα|μένη, εἰς τὴν προτέραν ἐπανῆλθεν εὐδαιμο-
 νίαν τε (καὶ) κατάστασιν, ἐν ἣ (καὶ) νῦν ὁρᾶται (καὶ) καλλωπίζεται,
 συνευδοκούσης ἐπὶ τούτῳ (καὶ) τῇ ἐμῇ συναιρουμένης προθέσει
 (καὶ) αὐτῆς δὴ τ(ῆς) ἐν αὐτῇ τετιμημέν(ης) | πανυπεράγνου ὡς εἴρη-
 ται θεομήτορος, ἦν (καὶ) θερμὴν προστάτιν ἢ βασιλεία μου κέκτη-
 25 ται (καὶ) τῶν ἐξ αὐτῆς ἀντιλήψεων (καὶ) συνασπισμῶν καθ' ἐκάστην
 παραπολάβουσα δείκνυται· ἐντεῦθεν καὶ πολλῆς | πρότερον τ(ῆς)
 κηδαιμονί(ας) ἢ τοιαύτη τοῦ Βατοπεδίου σεβασμία μονὴ παρὰ τῆς
 βασιλείας μου ὡς δε|δήλωται ἀπολαύσασα, ταύτην προτείνονται
 αἴτησιν· ἡ δέ ἐστι· χουσόβουλλον επορεχθῆναι αὐτῆς | ἐπιβεβαιοῦν
 (καὶ) ἐδράζον τὴν κατοχὴν (καὶ) νομὴν τῶν προσόν(των) τῇ αὐτῇ
 μονῇ διὰ παλαιγενῶν (καὶ) λοιπ(ῶν) | διαφόρων δικαιωμάτων ἢ γοῦν
 βασιλεία μου, τ(ῆν) τοιαύτην αὐτῶν εὐμενῶς προσημεμένη αἴτησιν |
 30 (καὶ) παράκλησιν, ἐπιχορηγεῖ τούτοις τ(ὸν) παρόντα χουσόβουλλον
λόγον αὐτῆς, δι' οὗ δὴ (καὶ) προστάσει | (καὶ) διορίζεται κατέχειν
 (καὶ) εἰς τὸ ἐξῆς τ(ῆν) κατ' αὐτοὺς τοιαύτην σεβασμίαν μονὴν πάντα
 τὰ ἀνέκαθεν (καὶ) μέχρι τοῦ παρόντος ἀδιαστίκτως κατεχόμενα (καὶ)
 δεσποζόμενα παρ' αὐτῆς κτήματά τε (καὶ) λοιπὰ, ἃ (καὶ) οὕτως ἐξ
 ὀ|νόματος ἔχουσιν, ὡς οἱ τοιοῦτοι ἀνέφερον μοναχοί· ἐν τῷ θεματι
 Σεργῶν περὶ που τ(ὸν)· Στρυμόνα χωρίον | ἢ Ζαβερνίκεια μετὰ
 τ(ῆς) περιοχῆς (καὶ) τῶν δικαίων αὐτῶν· πλησίον τούτου ἕτερον
 35 χωρίον ἐπιλεγόμενον Σέμελ|τον μετὰ τοῦ ἐκεῖσε ἀμπελῶνος (καὶ)

20. κρίμασι τε οἷς οἶδε τρόποις παραχωρήσαντος A- οἷς αὐτὸς οἶδε
 τρόποις παραχωρήσαντος B 21. αὐθις πῶς A (αὐθις πως κατ' ἀνάγνωσιν
 τοῦ *Regel*) ... ἐν διαφόροις καιροῖς A. 23. ἐπὶ τούτῳ τῆς τῇ ἐμῇ συναιρο-
 μένης A. 25. παραπολάουσα- ἀπολαύουσα δείκνυται A. 26. κηδεμονί(ας)
 27. προτείνονται τὴν αἴτησιν A ἐπορεχθῆναι αὐτοῖς (ὡς καὶ B) - αὐτῇ A
 παλαιγενῶν χρυσοβούλλων καὶ προσταγμάτων, ἐπὶ δὲ καὶ πρακτικῶν καὶ λοιπῶν
 διαφόρων δικαιωμάτων B 28. προσηκαμένη (κατὰ A καὶ B). 32. λοιπὰ
 δίκαια (A καὶ B) 33. Στρυμόνα ὁ B Στρυμμόνα. 34. τῶν δικαίων αὐ-
 τοῦ (ὡς A καὶ B)

τῶν λοιπῶν δικαί(ων) αὐτοῦ, ἐν οἷς εὐρίσκεται (καὶ) κελλίδριον ἐπ-
 ονομαζόμε(ν)ον | Βοδίτζα μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ προσκαθημένων ἕτερον
 χωρίον καλούμενον Χοτολίβι μετὰ τ(ῆς) περιοχῆς (καὶ) | τῶν δικαίων
 αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ μετόχιον εἰς ὄνομα τιμώμενον τῶν ἁγίων Ἀναρ-
 γύρ(ων) μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ προσκα|θημένων, ἔτι δὲ καὶ ἀμπελώνων
 (καὶ) τῆς κατ' ἔτος τελουμένης πανηγύρεως· ὡσαύτως (καὶ) ἐντὸς
 τ(ῆς) θεοσώ|στου πόλεως Θεσσαλονίκης μετόχιον εἰς ὄνομα τιμώ-
 μενον τῆς πανυπεράγνου θεομήτορος μετὰ τῶν περὶ αὐτὸ οἰκημά- 40
 των· ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Κοπελτζοῦ χωρίον ἐπιλεγόμενον τοῦ Κρι-
 μωτᾶ, μετὰ πάντ(ων) | τῶν δικαίων αὐτοῦ· εἰς τὴν πλατεῖαν Τοῦμβαν
 γῆν ἐπωνομαζομένην τοῦ Ῥαφαλίου· περὶ τ(ὴν) νῆσον | τὴν Κασάν-
 δριαν μετόχιον εἰς ὄνομα τιμώμενον τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύ-
 ρ(ων) Θεοδώρ(ων) μετὰ τ(ῆς) περὶ αὐτὸ γῆς ἐπιλεγομένης τῶν
 Λεονταρί(ων)· ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ ἁγίου Μάμαντος μετόχιον εἰς
 ὄνομα τιμώ|μενον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ὡσαύτως
 (καὶ) πάροικοι καὶ ἀμπελόπακτον (καὶ) γῆν | οὕτως ἐπωνομαζομένην 45
 τοῦ Βατοπεδίου· ἐν τῇ περιοχῇ τῇ ἐπιλεγομένῃ τοῦ Ἀλμυροῦ | μονί-
 δριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ δεσπότη μου σ(ωτῆ)ρ(ος) Χ(ριστο)ῦ,
 μετὰ (καὶ) τῆς ἐν αὐτῷ μερικῆς γῆς· με|τόχιον εἰς τ(ὸν) Προαύλακα,
 ἐπιλεγόμενον ἐγχωρίως τὸ Ἑλαδιάβα· ἑτέρα γῆ μοδίων τριακο-
 σί(ων) | ἑβδομήκοντα πλησίον τούτου, ἐπιλεγομένη Ἀμαξίνα· ἐν τῇ
 περιοχῇ τοῦ τόπου τῶν Σιδηρο|καυσίων μονίδριον εἰς ὄνομα τιμώ-
 μενον τ(ῆς) ὑπεραγί(ας) θ(εοτό)κου τῆς Σπηλαιωτίσης, μετὰ τῶν |
 δικαίων αὐτοῦ· πλησίον τοῦ χωρίου τ(ῆς) Κομητίσσης μετόχιον ἐπι- 50
 κεκλημένον τοῦ Κουτουλάρι, με|τὰ τῶν ἐν αὐτῷ προσκαθημένων
 ἔτι μετόχιον καλούμενον τοῦ Προσφορίου μετὰ πάσης τῆς | περι-
 οχῆς (καὶ) νομῆς (καὶ) παλαιγενῶν προσταγμάτων (καὶ) λοιπῶν δια-

35. κελλύδριον 36. Χοτολίβοι *A* καὶ *B*. 37. ἀλλὰ δὴ καὶ μετόχιον (*A*
 καὶ *B*) 40. Κοπελτζοῦ *A*· Κομπελτζοῦ *B*. 41. τοῦμβαν ἐπωνομαζομένην -
 γῆ *A* καὶ *B*. 42. Κασάνδρειαν... μεγαλομαρτύρων (*A* καὶ *B*) 44. καὶ
 παροίκους 45. ἐπωνομαζομένην... τῇ περιοχῇ· ἐν *A* καὶ γῆ ἥτις οὕτω πως
 ἐπωνομαζομένη ἐν *B* καὶ γῆ ἡ οὕτω πως ἐπωνομαζομένη 46. μονύδριον
 47. ἐγχωρίως Ἑλαδιάβα *A* 49. μονύδριον Σπηλαιωτίσης. 51. ἔτι δὲ καὶ
 μετόχιον *A* 52. νομῆς παλαιγενῶν *A*

φόρ(ων) δικαιωμάτων, α̃ (καὶ) οὕτως ἐξ | ὀνόματος ἔχουσι τὸ ὅλον
 πλάγι μετὰ τῆς μάνδρας τῶν ἀγελαδῶν· ἔτι δὲ (καὶ) τὰ καλὰ δέν-
 δρα ἔχον|τα γῆν μοδίων ρ'· πλησίον αὐτοῦ τὸ ἐπικεκλημένον Μανε-
 55 δονίσι, μετὰ τοῦ καταρρέοντος ὕδατο(ς) | ἀπὸ τῆς μεγάλης βήγλης
 μέχρι τῶν δύο ἀκροτηρί(ων) τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ, πλησίον τοῦ
 παλαιοῦ | κάστρου· ἑτέρα γῆ τῆς ἐπιλεγομένης Συκαμιναί(ας) ἔχουσα
 μοδίων ρ', ἕως τὸ χωράφιον πλησίον τὸ ἐπι|κεκλημένον τοῦ Κακο-
 60 διάβα· νησίον ἐπωνομαζόμενον ἢ Ἀμολιανὴ μετὰ τῶν δικαίων (καὶ)
 προνομί(ων) | αὐτοῦ· ὁμοίως καὶ ἐντὸς τοῦ ἀναγεγραμμένου ἁγίου
 Ὅρους τὰ ὄρια τ(ῆς) μονῆς τῆς βασιλείας μου τοῦ Βα|τοπεδίου
 ἄρχονται ἐκ τ(ῆς) θαλάσσης τῆς πρώτ(ης) ῥάχιος, ἀντικρὺ τοῦ χωρίου
 60 τοῦ Μηχαήλ, νῦν (δὲ) λεγομένου | παλαιοῦ χωρίου, ἐκ πέτρας ἱσταμέ-
 νης ὀρθῆς (καὶ) πλατείας, τ(ῆς) βλεπούσ(ης) πρὸς ἄρκτον, ἀνιόντα
 εἰς μικρὰν | πεδιάδα· κἀκεῖθεν ἀνέρχεται τὴν αὐτὴν ῥάχιν μέχρι (τῆς)
 τούμβης, πλησίον τ(ῆς) ὁδοῦ ἐρχομένης ἐκ | τοῦ Ἑσφιγμένου κρα-
 65 τῶν δεξιὰ λαμβάνει τὰ καταρρέοντα ὕδατα, ἔρχεται ἄνω εἰς τὴν
 ῥάχιν τὴν | τρανὴν, κἀκεῖθεν ἔρχεται εἰς τὴν ὑψηλοτέραν τούμβαν
 τὴν πετροτὴν, ἀποβλέπουσαν κάτω εἰς τοῦ Σπα|νοῦ Βαρνάβα·
 κἀκεῖθεν διαπερῶν τὰς τρεῖς τούμβας ἔρχεται εἰς τὴν σελάδα ἐν τῇ
 65 ριζιμαίᾳ | πέτρᾳ τῇ σχιστῇ, πλησίον τῆς ἐρχομένης ὁδοῦ ἐπὶ τῶν
 Καρῶν ἔχων τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἔρχεται εἰς τὸν σταυ|ρὸν τοῦ Μακρυ-
 γένους, πλησίον τοῦ κρύου ὕδατος (καὶ) περικυκλοῖ τὸ Κρυόβουνον,
 κατέρχεται εἰς τὴν σε|λάδα εἰς τὸ σύνορον τὸ πρωτατινὸν κρατῶν
 ἀριστερὰ τὸν κατερχόμενον ῥύακα πλησίον τοῦ κρύου | ὕδατος
 65 μέν(ων) ἀριστερὰ, κατέρχεται τὸν αὐτὸν ῥύακα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ
 ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου | τοῦ Στούμπου· κρατῶν τὴν αὐτὴν
 περιοχὴν ἔρχεται τὸ κάταντες εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου

53. ὅλον τὸ πλάγιον μέρος Α... ἀγελάδων. 54. πλησίον τούτων Α...
 Μακεδονήσι... καταρρέοντος 55. βίγλης... ἀκρωτηρίων. 56. Συκαμι-
 νέ(ας)... ἕως τοῦ χωραφίου πλησίον τοῦ ἐπικεκλημένου Κακοδιάβα Α
 57. ἐπωνομαζόμενον ὁ Αἰπωνομαζόμενον Ἀμολιανὴ μετὰ τῶν δικαίων αὐτοῦ
 καὶ προνομίων 59. ῥάχεως... Μιχαήλ 61. κἀκεῖθεν... τὴν αὐτὴν 63. κἀ-
 κεῖθεν... πετρωτὴν 64. κἀκεῖθεν... σελλάδα... ριζιμαίᾳ 66. Μακρογέ-
 νους Α 67. σελλάδα... πρωτατινὸν 69. τοῦ

τοῦ | Στούμπου, μέχρι τοῦ βαθέ(ος) ῥύακος· (καὶ) αὐτῆς ἀνέρχεται 70
 διὰ τοῦ ῥύακος μέχρι τῶν Δικρύ(ων), (καὶ) σχίζων | τὴν ῥάχιν δι-
 σῶς ἔρχεται εἰς τὴν ὁδὸν τὴν βλέπουσαν κατὰ τὰς ἀνατολὰς, δι' ἧς
 ὁδοῦ ἔρχεται εἰς τὴν | περιοχὴν τοῦ Φαλακροῦ· καὶ τῆς αὐτῆς περι-
 οχῆς κατέρχεται εἰς τὴν θάλασσαν ἀντικρὺ τῶν νησί(ων). | Ταῦτα
 πάντα καθέξει (καὶ) νεμηθῆσεται ἡ τοιαύτη σεβασμία μονὴ τοῦ
 Βατοπεδίου ἀναφαιρέτως, | ἀναποσπάστως (καὶ) ἀνενοχλήτως τῇ
 ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλου λόγου | τῆς βασιλείας μου 75
 καθὼς δηλονότι (καὶ) ἀρτίως εὐρίσκεται κατέχουσα (καὶ) νεμομένη
 αὐτὰ διὰ τῶν | εἰρημένων παλαιγενῶν χρυσοβούλλων (καὶ) προστα-
 γμάτων· ἔτι δὲ (καὶ) πρακτικῶν (καὶ) λοιπῶν δικαιωμά(τ)ων· (καὶ)
 οὐδεὶς τῶν ἀπάντ(ων) ἐπάξει αὐτοῖς ἐπήρειαν ἢ καταδυναστείαν (καὶ)
 διενόχλησιν· χεῖρα παρεμ|βαλεῖ πλεονέκτιν (καὶ) ὄρπαγα· ἀλλ' ἀπο-
 σοβηθήσεται (καὶ) ἀποτραπήσεται πᾶς ὁ τοιοῦτόν τι πλεονε|κτικὸν
 (καὶ) ἄδικον πειραθησόμενος ἐπενεγκεῖν τοῖς τοιούτοις κτήμασι
 (καὶ) λοιποῖς δικαιώμασι τῆς αὐτῆς | σεβασμί(ας) μονῆς· τούτου 80
 χάριν (καὶ) ὁ παρὼν χρυσοβούλλος λόγος τ(ῆς) βασιλείας μου γεγο-
 νῶς | ἐπεχορηγήθη (καὶ) ἐπεβραβεύθη τῇ αὐτῇ σεβασμίᾳ τοῦ Βατο-
 πεδίου μονῆ· ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα | Ἰούλλιον τ(ῆς) νῦν τρεχούσης
 δεκάτης πέμπτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ
 ἔτους | ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημή-
 νατο κράτος· |

† Ἀνδρόνικος ἐν Χ(ριστ)ῷ τῷ Θ(ε)ῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ | 85
 αὐτοκράτωρ Ρωμαίων.

70. Δικρύου A, ὅπερ ὁ Regel εἰς Δικρύου διορθοῖ 71. τῆς βλέπου-
 σης A 72. καὶ 74. χρυσοβούλλων. 75. ἀρτι A 76. νεμομένη αὐτὰ
 τῶν εἰρημένων ... ἔτι δὲ καὶ πρακτικῶν δικαιωμάτων A 77. χεῖρα παρεμ-
 βαλὼν A ἢ χεῖρα παρεμβαλεῖ B 78. ἀλλ' ἀποσοβηθήσεται πᾶς ὁ τοιοῦτόν τι
 A - ἀλλὰ ἀποτραπήσεται καὶ ἀποσοβηθήσεται πᾶς ὁ τοιοῦτόν τι B 80. λοι-
 ποῖς δικαίους A καὶ B 81. σεβασμία - μονὴ τοῦ Βατοπεδίου A 82. Ἰού-
 λιον ... πέμπτης ἰνδικτιῶνος 83. ἐπεσημήνατο A

11.

**Χρυσόβουλλος λόγος τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Β'
τοῦ Παλαιολόγου.***Αὐγούστος τοῦ ἔτους (6831) 1323, ἰνδ. 5'.*

Ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 0,60×0,25 καταγεγραμμένης ὑπ. ἀρ. 15 ἐν τῷ χειρογράφῳ καταλόγῳ τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς.

Δὲν φέρει πλέον τὴν χρυσὴν τοῦ ἀπολύσαντος αὐτοκράτορος βοῦλλαν.

Ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τῆς κατοχῆς καὶ νομῆς τῶν κτημάτων τοῦ «πανσεβάστου σεβαστοῦ Ἰωάννου τοῦ Ὁρέστου». τὶς ὅμως ὁ λόγος ἔνεκα τοῦ ὁποίου ὁ χρυσόβουλλος οὗτος λόγος ἀπόκειται ἐν τῷ ἀρχαιοφυλακείῳ τῆς μονῆς ἀγνοῶ. Πιθανὸν ἴσως εἶνε ὅτι Ἰωάννης οὗτος ὁ Ὁρέστης ἦ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ τις νὰ ἐμόνασεν ἐν Βατοπεδίῳ, ὅπερ ὥς γνωστὸν κέκτηται καὶ νῦν ἔτι ἐν Μελενίκῳ μετόχιον μετ' ἀμπελῶνος, ὅπερ πιθανὸν σχετίζεται πρὸς τὴν κατὰ τὴν αὐτὴν πόλιν κτηματικὴν περιουσίαν Ἰωάννου τοῦ Ὁρέστου, τὴν ἀναφερομένην ἐν τῷ παρόντι γράμματι.

- 1 † Ὁ < πανσέβαστος σεβαστὸς > οἰκεῖος τῆς βασιλείας μου κὺρ Ἰω(άννης) ὁ Ὁρέστης ἀνέφερ(εν) ὅτι κέκτητ(αι) | ἐντὸς τοῦ καστρ(ου) Μελενίκου ὁσπήτια ἀπ(ὸ) γονικοτ(η)τ(ος) καὶ ἀν(θρώπ)ους γονικοὺς αὐτοῦ τιν(άς), ἥγουν | τὸν Πατσουρᾶν μετὰ τῶν παίδων αὐτ(οῦ), τοὺς υἱοὺς τοῦ Κιλεῖνου τόν τε Μιχαήλ (καὶ) τὸν Γεώργ(ιον) | τοὺς υἱοὺς τῆς τὸν Γε(ώ)ρ(γιον) (καὶ) τὸν Θεόδωρον, τοὺς παῖ-
5 δ(ας) Ἰωάννου τοῦ Κατωτικοῦ λεγομ(έν)ου, | ἔτι δὲ (καὶ) εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ εἰρημ(έν)ου κάστρου Μελενίκου ἔτερον ὁσπήτιον καὶ ἄν(θρώπ)ον γονικὸν αὐτ(οῦ) | τὸν Ἰωάννην εὐρισκόμε(εν)ον εἰς τὸ τοιοῦτον ὁσπήτιον, ἔχοντα δὲ (καὶ) ἀμπ(έ)λ(ιον). ἀλλὰ δὴ (καὶ) | εἰς τὸ Ῥαδοβίσδιν ἀν(θρώπ)ους δύο ἐνυποστάτους, τόν τε Βρανᾶν (καὶ) τὸν Τζυκαλ(ᾶν), οὓς | εἶλ(εν) ὁ πενθερὸς αὐτοῦ ὁ σ(εβαστὸς) ὁ Παλά- της ἐκεῖνος διὰ χρυσοβούλλ(ου) (καὶ) ἐπροικοδοτήθ(ησ)αν | τούτῳ παρ' αὐτοῦ κέκτηται δὲ ὡσαύτως ἕξ ἀγορασί(ας) (καὶ) καθέδραν

1. < Πανσέβαστος σεβαστὸς > (ἐξέτηλοι καὶ μὴ ἀναγνωσκόμεναι ἐν τῷ ἀρχετύπῳ λέξεις συμπληρωθεῖσαι οὕτω ἐξ ἀναλογίας ἀπὸ τῶν στίχων 32, 33)
2. κάστρου . . . ὁσπήτια (πανταχοῦ ἐν τῷ γράμματι οὕτω ὁρθὸν ὁσπίτια) . . . γονικότη(η)τ(ος) . . . αὐτοῦ τιν(ας). 9. τούτῳ

εἰς τὸν ἐκεῖσε | λόγγον τὸν τοῦ Σ(εβαστοῦ) λεγόμενον μετὰ αὐλῆς 10
(καὶ) ὀσπητίων (καὶ) χωράφιον ἐξ ἀγορασί(ας) | ὡσαύτ(ως) ἀπὸ τοῦ
Καρβονάρι (καὶ) τοῦ Λιτοβόη ἐκείνου (καὶ) ἀπὸ ἐτέρ(ων) ὡσεὶ
μοδί(ων) ἑκατὸν | ἕτερον ἐκεῖσε χωράφιον μοδίων εἴκοσι πλησίον
τῆς τοιαύτης καθέδρ(ας) αὐτοῦ· ἔτ(ε)ρ(ον) | ἐκεῖσε ἐκλειωματικὸν
χωράφιον μοδίων δέκα· ἕτερον ἐξ ἀλλαγωγῆς χωρά|φιον ἀπὸ τοῦ
Βαλδουβίνου (καὶ) ἐξ ἀγορασί(ας) ἀπὸ τοῦ Κόκκου μοδίων ὀγδοή-
(κοντ)α· | ὡσαύτ(ως) ἐξ ἀγορασί(ας) ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ Κόκκου χωρά- 15
φιον μοδίων ἐπτά· καὶ ἕτερον | χωράφιον ἐξ ἀγορασί(ας) ἀπὸ τοῦ
αὐτοῦ Κόκκου μοδίων δέκα, ἅπερ εἶχον οἱ εἰρημένοι | ἀπὸ γονικό-
τητος· ἕτερον χωράφιον ἐξ ἀλλαγωγῆς σὺν τῷ ἐκεῖσε λιβαδίῳ
(καὶ) | ἐξ ἀγορασί(ας) ἀπὸ τοῦ Μαρίνου (καὶ) τ(ῶν) αὐταδέλφων
αὐτοῦ μοδίων πεντήκοντα· κέκτη|ται δὲ (καὶ) ἀπὸ προικὸς γῆν
μοδίων ἑκατὸν εἰς τὸν Βρίμποβον λόγγον, ἥτις ἦν | ἐξ ἀγορασί(ας) 20
ἀπὸ τοῦ Καβαλλάρ(ι) ἐκείνου, (καὶ) μυλοτόπια δύο, ἔτι δὲ καὶ
ἀμπ(έ)λ(ιο)ν | εἰς τὴν Μάλεσταν ἐξ ἀγορασί(ας) ἀπὸ τοῦ δηλωθέντος
Καρβωνάρ(ι), ἐν ᾧ κατεφυ|τεύθη παρ' αὐτοῦ καὶ ἕτερον ἀμπέλιον
μοδίων εἴκοσι, σὺν τῇ | ἐκεῖσε εὐρισκομένη χερσαία γῇ· ἕτερον
ἐκεῖσε ἀμπέλιον | ἐκ προικὸς μοδίων πέντε· κέκτηται δὲ ὡσαύτως
καὶ εἰς | τὸ χωρίον τὸν Κρούσοβον καθέδραν μετὰ αὐλῆς καὶ ὀσπη- 25
τίων | καὶ περιβολίων καὶ ἀμπέλια ἐν δυσὶ τόποις μοδίων δέκα | εἰς
τὴν Σέλιανιν ἐλεύθερα (καὶ) ταῦτα εὐρισκόμενα καὶ ἐξ ἀγορασί(ας) |
κατεχόμενα παρ' αὐτοῦ, καὶ παρεκλήτευσεν ἵνα πορίσῃται | ἐπὶ
τούτοις (καὶ) χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου τὴν τοιαύτην | παρὰ- 30
κλησιν αὐτοῦ προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου, ἐπιχορηγεῖ | καὶ ἐπι-
βραβεύει αὐτῷ, τὸν παρόντα χρυσόβουλλον **λόγγον** | δι' οὗ προστάσ-
σει καὶ διορίζεται κατέχειν τὸν τοιοῦτον πανσέ|βαστον σεβαστὸν
οἰκεῖον τῇ βασιλείᾳ μου τὸν Ὁρέστην τὰ ἀνωτέρω | καταμέρος
δηλωθέντα, ἀναφαιρέτως, ἀναποσπάστως (καὶ) ἀνενο|χλήτως ὡς 35
γονικά, καθὼς κατέχει ταῦτα καὶ μέχρι τοῦ νῦν καὶ ποιεῖν | ἐπ' αὐ-
τοῖς κ(α)τ(ὰ) τὸ εἶκὸς ὅπερ ἂν καὶ βούληται καὶ ἐνὶ εἰς θέλησ(ιν) |

11. Καρβωνάρι. 17. τῷ . . . λιβαδίῳ 21. ἐν ᾧ 22. τῇ 23. εὐρι-
σκομένη χερσαία γῇ. 27. Σέλιανην 31. αὐτῷ 33. τῇ βασιλείᾳ 34. κατὰ
μέρος 35. μέχρι

αὐτοῦ· ὅθεν καὶ τῇ ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσο|βούλλου
λόγου τῆς βασιλείας μου, καθέξει καὶ νεμεθί|σεται ταῦτα ἀνώτερα
 40 πάσης (καὶ) παντοίας δημοσιακῆς ἐπηρεί(ας) (καὶ) ἐτέρ(ας) | ἀπάσης
 διανοχλήσεως (καὶ) οὐχ εὐρήσει ἐπὶ τούτοις οὔτε παρὰ τῶν | κατὰ
 καιροὺς ἀπογραφομένων ἐκεῖσε, οὔτε ἀφ' ἐτέρου τινὸς διενό|χλη-
 σ(ιν) ὅλως ἢ διασεισμὸν τὸν τυχόντα, ἐπειδὴ βούλεται ἡ βασιλεία
 μου | καὶ ἔχει θέλημα κατέχεσθαι τὰ εἰρημ(έν)α πάντα παρ' αὐτοῦ,
 ὥς γονικά | αὐτοῦ, ἐν παντελεῖ ἀνενοχλησίᾳ· μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ ἀπο-
 45 βίωσ(ιν) | κατέχεσθαι ταῦτα κ(α)τ(ὰ) τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ παρὰ
 τῶν ἐξ ὀσφύος | γνησίων παιδῶν καὶ κληρονόμων αὐτοῦ καὶ παρ' ἐ-
 τέρων πρὸς οὓς μέλλει | καταλεῖψαι τινὰ ἐξ αὐτῶν· τούτου γὰρ χάριν
 ἐγένετο αὐτ(ῶ) καὶ ὁ | παρὼν χρυσόβουλλος **λόγος** τῆς βασιλεί(ας)
 μου | ἀπολυθεὶς κ(α)τ(ὰ) μῆνα **Αὔγουστ(ον)** τῆς ἐνισταμένης **ἐκτῆς** |
 50 ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ | ὀκτακοσιοστοῦ **τριακοστοῦ πρώ-**
του ἔτους. | ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον | εὐσεβὲς καὶ θεοπρό|βλητον ὑπε-
 σημήνατο | κράτος. **Ἀνδρόνικος ἐν Χ(ριστ)ῶ τῶ Θ(ε)ῶ | πιστὸς**
βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ | Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος. +

12.

Χρυσόβουλλος λόγος τοῦ αὐτοκράτορος
Ἰωάννου ΣΤ' τοῦ Παλαιολόγου.

Αὔγουστος τοῦ ἔτους (6852) 1344, ἰνδ. ιδ'

Ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 0,60×0,25 καταγεγραμμένης ὑπ' ἀριθ. 1 ἐν
 τῷ χειρογράφῳ καταλόγῳ τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς, φέρει ἔτι ἀνηρ-
 τημένην τὴν χρυσὴν τοῦ ἀπολύσαντος αὐτοκράτορος βούλλαν. Ἀφορᾷ εἰς
 ἀναγνώρισιν δικαίων τῆς μονῆς ἐπὶ τοῦ μετοχίου Προσφορίου καὶ τῶν παρ'
 αὐτὸ κτημάτων.

- 1 + Ἐπεὶ οἱ μοναχοὶ τῆς κατὰ τὸ ἅγιον Ὄρος διακειμένης σεβα-
 σμί(ας) μονῆς τ(ῆς) βασιλείας μου | τῆς εἰς ὄνομα τιμωμ(ένης) τῆς
 πανυπεράγνου δεσποίνης καὶ θεομήτορος καὶ ἐπικεκλημέ(νης) | τοῦ

37. τῇ. 44. ἀνενοχλησία. 48. αὐτ(ῶ) 52. ἐν ᾧ 55. Χ(ριστ)ῶ
 τῶ Θ(ε)ῶ.

Βατοπεδίου, ἀνέφερον εἰς τὴν βασιλείαν μου καὶ παρεκάλεσαν, ἵνα
 πορίσωνται χρυσό|βουλλον αὐτῆς, καὶ κατέχωσιν εἰς τὸ ἐξῆς ἀνενο-
 χλήτως καὶ ἀδιασείστως, ἔτι τε ἀναφαιρέ|τως καὶ ἀναποσπάστως, 5
 μετόχιον τὸ καλούμενον Προσφόριον, ὅπερ ἔχουσι (καὶ) μέχρι του |
 νῦν, μετὰ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ καὶ τῶν ἐκεῖσε
 προσκαθημένων, ἔτι τε (καὶ) τοῦ | ἀνεγεργθέντος ἐκεῖσε παρ' αὐτ(ῶν) 10
 πύργου, τῆς δεήσεως αὐτῶν ἢ βασιλεία μου εὐμενῶς ἐπακού|σασα,
 τὸν παρόντα χρυσόβουλλον **λόγον** ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει
 αὐτοῖς, | δι' οὗ προστάσσει θεσπίζει καὶ διορίζεται, ἵνα κατέχωσιν
 οὗτοι καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, τὸ εἰρημένον μετόχιον | τοῦ Προσφορίου μετὰ 15
 πάσης τῆς περιοχῆς (καὶ) νομῆς καὶ παλαιγενῶν προσταγμάτων
 (καὶ) λοιπῶν | διαφόρων δικαιωμάτων, ἃ καὶ οὕτως ἐξ ὀνόματος
 ἔχουσιν· τὸ ὅλον πλάγην μετὰ τῆς μ(άν)|δρας τῶν ἀγελαδῶν ἔτι δὲ
 καὶ τὰ καλὰ δένδρα ἔχοντα γῆν μοδίων ρ'· πλησίον αὐτοῦ τὸ ἐπι|κε-
 κλημένον Μακηδονίσει μετὰ τοῦ καταρρέοντος ὕδατος ἀπὸ τῆς μεγά-
 λης Βίγλης μέχρι | τῶν δύο ἀκροτιρίων τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ· πλη-
 σίον τοῦ πάλε κάστρου, ἐτέρα γῆ τῆς ἐπιλεγο|μένης Συκαμιναίας 20
 ἔχοντα μοδίων ρ'· ἕως τὸ χωράφιον πλησίον τὸ ἐπικεκλημένον | Κακὸ
 διάβα, ἔχοντες ἐπ' ἀδείας συνιστᾶν καὶ βελτιοῦν αὐτά, καὶ ἐπὶ το
 κρεῖττον προάγειν, | κατὰ τὸν ἐγχωροῦντα καὶ δυνατὸν αὐτοῖς τρό-
 πον, καὶ ὥς βούλονται τε (καὶ) δύνανται, μηδαμῇ | μηδόλως εὐρί-
 σκοντες παρὰ τινος τῶν ἀπάντων χάριν τούτου τὴν οἰανδήτινα διεν-
 ὀχλήσ(ιν)· | τῇ γοῦν ἰσχυΐ (καὶ) δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου
λόγου τῆς βασι|λείας μου καθέξουσιν (καὶ) νεμηθήσονται οἱ εἰρημέ- 25
 νοι μοναχοὶ τῆς δηλωθείσης σεβασμί(ας) | μονῆς τοῦ Βατοπεδίου
 τὸ δηλωθὲν μετόχιον τοῦ Προσφορίου, μετὰ πάσης τῆς νομῆς (καὶ)
 περι|οχῆς καὶ τῶν δικαίων αὐτοῦ, ὅπερ ἔχουσιν ἀρτίως μετὰ (καὶ)
 τοῦ ἀνεγεργθέντος παρ' αὐτῶν ἐκεῖσε | πύργου, ἀνενοχλήτως παντά-
 πασι καὶ ἀδιασείστως, ἔτι τε ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως· | καὶ
 μετ' αὐτοὺς οἱ κατὰ διαδοχὴν ἐν τῇ τοιαύτῃ σεβασμῷ μονῇ ἀσκού-
 μενοι μοναχοί· καθέξουσιν | δὲ ὡσαύτως οὗτοι κατὰ τὸν ἴσον (καὶ) 25

6. τοῦ νῦν ... ἔτι τε. 11. πλάγιν 12. ἀγελάδων 13. Μακεδονῆσι
 14. ἀκρωτηρίων ... τῇ θαλάσῃ ... πάλαι 15. Συκαμινεᾶς ἔχουσα 17. ἐπὶ
 τὸ ... μηδαμῇ. 19. τῇ 23. ἔτι τε 24. τῇ τοιαύτῃ σεβασμῷ μονῇ

ὅμοιον τρόπον μὴ δὲ εἰς αὐτοὺς εὐρίσκοντες παρὰ τινος ἐπὶ τοῦ| τοῖς
τὴν οἰανδήτινα καταδυναστείαν ἢ διενόχλησιν ἐπεὶ τούτου ἔνεκεν
ἐγένε|το αὐτοῖς καὶ ὁ παρῶν χρυσόβουλλος **λόγος** τῆς βασιλείας
μου, ἀπολυθεὶς | κατὰ μῆνα **Αὐγουστον** τῆς ἐνισταμένης **δωδεκά-**
της ἰνδικτιῶνος τοῦ | ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ **πεντηκοστοῦ**
30 **δευτέρου** ἔτους | ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς | καὶ θεοπρόβλητον
ὑπεσημήνατο κράτος. |

† **Ἰω(άν)ν(ης) ἐν Χ(ριστ)ῶ τῶ Θ(ε)ῶ πιστὸς βασι|λεὺς καὶ**
αὐτοκράτωρ Ῥωμαί(ων) ὁ | Παλαιολόγος.

13.

Χρυσόβουλλος λόγος τοῦ αὐτοκράτορος
Ἰωάννου τοῦ ΣΤ' τοῦ Παλαιολόγου

Αὐγουστος τοῦ ἔτους (6852) 1344, ἰνδ. ιδ'.

Ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 0,70×0,32 καταγεγραμμένης ὑπ' ἀριθ. 8^ω ἐν
τῷ χειρογράφῳ καταλόγῳ τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς. Φέρει ἔτι ἀνηρ-
τημένην τὴν χρυσὴν τοῦ ἀπολύσαντος αὐτοκράτορος βούλλαν. Ἀφορᾷ τὸ μὲν
εἰς ἀναγνώρισιν τῶν δικαίων τῆς μονῆς ἐπὶ τοῦ μετοχίου Προσπορίου καὶ τῶν
περὶ αὐτὸ κτημάτων, τὸ δὲ εἰς καθορισμὸν τῶν ὁρίων τῆς διανομῆς τοῦ
χωρίου Μιχαὴλ μεταξὺ τῶν μονῶν Βατοπεδίου καὶ Ἐσφιγμένου. Ὅθεν εἶνε
σχετικὸς ὥς πρὸς τοῦτο πρὸς τὸν ὑπ' ἀριθ. 10 τῆς παρουσίας ἐκδόσεως χρυ-
σόβουλλον λόγον τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Β' τοῦ Παλαιολόγου (1292).
Ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐν τῷ χρυσοβούλλῳ τούτῳ λόγῳ ἡ εἰδήσις περὶ τῆς ὑπὸ
τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ διαταχθείσης μετοικήσεως τῶν
λαϊκῶν κατοίκων τοῦ ἁγίου Ὁρους εἰς Πελοπόννησον.

- 1 † Ἐκ ψυχῆς αὐτεξουσίου (καὶ) νοερᾶς (καὶ) σώματος ὑπεξουσίου
(καὶ) αἰσθητικοῦ καταρχὰς ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος παρὰ τοῦ πάντων
Θεοῦ | (καὶ) δημιουργοῦ δεσπότη τοῦ παντός· (καὶ) βασιλεὺς τῶν
ἐπὶ γῆς γεγονώς ὑπὸ μόνου τοῦ Θεοῦ βασιλεύεσθαι τὴν θείαν
δὲ | παραβὰς ἐντολήν, τοῦ ὑπεξουσίου ἐπαναστάντος τῷ αὐτεξουσίῳ,

25. *μηδὲ* 27. *παρῶν.* 30. *ἐν ᾧ* 32. *Χ(ριστ)ῶ τῶ Θ(ε)ῶ.*

1. *κατ' ἀρχὰς ἐπλάσθη*

(καὶ) Θεὸς ἐπιθυμήσας οὐ γέγονεν ἀλλὰ τῇ | λιχνεύσει τῆς θεώσεως
 ὑπετάγη τὸ αὐτεξούσιον τῷ ὑπεξουσίῳ παρὰ φύσιν· διὰ τοῦτο ὑπὸ
 τοῦ Θεοῦ | ἐξόριστον τὸ ἀνθρώπινον γίνεται γένος· (καὶ) τῆς ἀμαρ- 5
 τίας πληθυνομένης αὐτῷ, ἵνα μὴ δίκην ἰχθύων οἱ ἰσχυ|ρότεροι τῶν
 ἀνθρώπων τοὺς ἀσθενεστέρους καταπίνωσιν, ὁ Θεὸς τοὺς ἀνθρώ-
 πους ἄρχειν τῶν ἀνθρώπων | ὥς φιλόανθρωπος ὢν ὠκονόμησεν· ἐπεὶ
 δὲ, ὥς ἔφημεν, ἐκ ψυχῆς νοεῖας (καὶ) σώματος αἰσθητικοῦ τὸ
 ἀν|θρώπινον ἅπαν συνέστηκε γένος, (καὶ) δύο ἀρχηγούς ἐπεβράβευ-
 σεν αὐτῷ, ἡγουν ἱεροσύνην (καὶ) βασιλείαν, ἵνα | τῇ μὲν ἱεροσύνῃ τὸ
 αὐτεξούσιον ποδηγῆται (καὶ) διακυβερνᾶται πρὸς τὰ θεῖα κτήματα,
 τῇ δὲ βασι|λείᾳ τὸ ὑπεξούσιον ῥαύδῳ (καὶ) μαχαίρᾳ, φόβων ὄντων 10
 ἄκον ὑποκλίνεται τῷ φύσει δεσπύζοντι· διὸ κατ' ἄμ|φω τὴν δεσπο-
 τεῖαν ὅτε ἀρχιερεὺς (καὶ) ὁ βασιλεὺς ἐπικέκληνται, μόνοι λαχόντες
 ἐκ Θεοῦ βασιλεύεσθαι.

Ἐπεὶ τοίνυν οἱ μοναχοὶ τῆς κατὰ τὸ ἅγιον Ὅρος διακειμένης
 μονῆς σεβασμίας τῆς βασιλείας μου τῆς εἰς | ὄνομα τιμωμένης τῆς
 πανυπεράγνου δεποινης (καὶ) θεομήτορος, ἐπικεκλημένης τοῦ Βατο-
 πεδίου, ἀνέφερον | πρὸς τὴν βασιλείαν μου πῶς ἐνοχλοῦσιν αὐτοὺς
 τὰ περικύκλω αὐτῶν μονήδρια (καὶ) παρεκάλεσαν, ἵνα πορί|σωνται 15
 χρυσόβουλον αὐτῆς (καὶ) κατέχωσιν εἰς τοεξῆς ἀνενοχλήτως (καὶ)
 ἀδιασείστως, ἔτι τε ἀναφαιρέτως (καὶ) | ἀναποσπάστως· ἡ γοῦν βασι-
 λεία μου τὴν αὐτῶν εὐμενῶς ταύτην προσηκαμένη αἵτησιν (καὶ)
 παρὰ|κλησιν ἐπιχορηγεῖ αὐτοῖς τὸν παρόντα χρυσόβουλλον **λόγον**
 αὐτῆς, δι' οὗ προστάσσει (καὶ) ὀρίζε|ται κατέχειν (καὶ) εἰς τοεξῆς τὴν
 κατ' αὐτοὺς τοιαύτην σεβασμίαν μονὴν πάντα τὰ ἀνέκαθεν (καὶ)
 μέ|χρι τοῦ παρόντος ἀδιαστίκτως κατεχόμενα (καὶ) δεσποζόμενα
 παρ' αὐτῆς κτήματά τε καὶ λοιπὰ δίκαια· | μετόχιον τὸ καλούμενον 20
 Προσφόριον μετὰ πάσης τῆς περιοχῆς (καὶ) νομῆς (καὶ) παλαιγε-
 νῶν προσταγ|μάτων (καὶ) λοιπῶν διαφορῶν δικαιωμάτων, ἃ (καὶ)
 οὕτως ἐξ ὀνόματος ἔχουσιν ὅλον τὸ πλάγιον μετὰ τῆς | μάνδρας τῶν
 ἀγελαδῶν· ἔτι δὲ καὶ τὰ καλὰ δένδρα ἔχοντα γῆν μοδίων ρ'· πλη-

8. ἱερωσύνην

9. ἱερωσύνῃ ... ποδηγῆται.

10. ῥαύδῳ ... ἄκον

14. περικύκλω ... μονήδρια

15. χρυσόβουλλον ... τὸ ἐξῆς.

18. τὸ ἐξῆς

22. ἀγελάδων

σίον αὐτῶν τὸ ἐπικεκλη|μένον Μακεδονίσει μετὰ τοῦ καταρρέοντος
 ὕδατος ἀπὸ τῆς μεγάλης βίγλης μέχρι τῶν δύο ἀκρωτηρίων τῶν | ἐν
 τῇ θαλάσῃ ἀντικρὺ τοῦ παλαιοῦ κάστρου· ἑτέραν γῆν τὴν ἐπιλεγο-
 25 μένην τῆς Συκαμιναίας ἔχουσ(αν) | μοδίων ρ' ἕως τοῦ χωραφίου
 πλησίον τοῦ ἐπικεκλημένου Κακοδιάβα· ὁμοίως ἐπειδὴ (καὶ) οἱ
 πρόην βασιλεῖς τῶν | Ῥωμαίων δέδωκαν τὸ χωρίον τοῦ Μιχαήλ τὸ
 νῦν λεγόμενον Παλαιοχωρίον τὸ διακείμενον εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος,
 ἵνα | ὑπηρετήσῃ τῇ σεβασμῷ μονῇ τῆς βασιλείας μου τοῦ Βατοπε-
 δίου (καὶ) ὁ πρὸ ἡμῶν βασιλεύσας κύριος Ἀλέξιος | ὁ Κομνηνὸς
 ἐμετοίκησε τὰ χωρία ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ὅρους εἰς τὴν Πελοπόννησον,
 ἐμεινεν ἡ γῶρα τοῦ Μιχαήλ ἡ νῦν λε|γομένη Παλαιοχωρίον, ἐμει-
 ναν (καὶ) οἱ τόποι τοῦ Παλαιοχωρίου τοῦ Μιχαήλ ὑπὸ τὴν δεσπο-
 30 τείαν τῆς μονῆς τῆς | βασιλείας μου τοῦ Βατοπεδίου· ἀλλ' ἐπειδὴ
 πολλὰ ἔχουσι ζῶα ἐνοχλοῦντα τὴν μονὴν τοῦ Ἑσφιγμένου, ἐλθὼν |
 πρὸς τὴν βασιλείαν μου ὁ καθηγούμενος τῆς μονῆς τοῦ Ἑσφιγμένου
 (κῦρ) Γερμανὸς (καὶ) οἱ ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ ἀσ|χολούμενοι μοναχοὶ παρι-
 κέτευσαν τὴν βασιλείαν μου περὶ τοῦ χωρίου τοῦ Μιχαήλ τοῦ νῦν
 λεγομένου Πα|λαιοχωρίου· ἡ βασιλεία μου τὴν τούτων δέησιν προσ-
 ηκαμένη εὐδοκεῖ τὰ περὶ τούτου προστάσει ἡ βα|σιλεία μου (καὶ)
 διαχωρίζει τὰ ὅρια τοῦ Παλαιοχωρίου τοιοῦτως· ἄρχεται ἐκ τῆς
 35 θαλάσσης ἐκ τῆς ῥά|χιος τῆς οὔσης ἀντικρὺ τοῦ χωρίου τοῦ
 Μιχαήλ τοῦ λεγομένου Παλαιοχωρίου, ἐκ πέτρας ἰσταμένης ὀρθῆς |
 (καὶ) πλατείας τῆς βλεπούσης πρὸς ἄρκτον (καὶ) ἔρχεται ἄνωθεν εἰς
 μικρὰν πεδιάδα, καὶ κεῖθεν ἔχων τὴν αὐτὴν | ῥάχιν ἀνέρχεται εἰς τὴν
 τούμβαν πλησίον τῆς ὁδοῦ τῆς ἐρχομένης ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Ἑσφι-
 γμένου, καὶ κρα|τῶν δεξιᾷ λαμβάνει τὰ καταρρέοντα ὕδατα, (καὶ)
 ἔρχεται ἄνωθεν εἰς τὴν τρανὴν ῥάχιν, εὐρίσκεται τὰ καταρ|ρέοντα
 ὕδατα (καὶ) τὸ χωρίον τοῦ Μιχαήλ τὸ Παλαιοχωρίου σὺν τοῖς
 40 καταρρέουσιν ὕδασι ταῦτα δέδωκα τῇ μονῇ | τοῦ Ἑσφιγμένου (καὶ)
 ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν μηδαμῶς ἐχέτω μηδὲν ποιεῖν τι κατ' αὐτῶν ἢ
 σεβασμῷ μονῇ τῆς βα|σιλείας μου τοῦ Βατοπεδίου, μήτε τὰ ζῶα
 αὐτῶν ἐνόχλησιν μήτε αὐτοὶ οἱ μοναχοὶ σκάνδαλα μεταξὺ αὐτ(ῶν) |
 παρεχέτωσαν αὐτοῖς· ἔτι καὶ τῆς αὐτῆς τρανῆς ῥάχιος ἔρχεται εἰς

23. Μακεδονίσι... ἀκρωτηρίων. 25. Συκαμινείας 26. πρόην 28. ἐμετοί-
 κησε· δημῳδῆς τύπος ἀντὶ τοῦ μετώκισε ... Πελοπόννησον ... γῶρα 30. ζῶα.
 34. προστάσει 37. καὶ κεῖθεν... τούμβαν 39. εὐρίσκεται 41. ζῶα 42. καὶ ...,

τὴν ὑψηλοτέραν Τούμβαν τὴν πε|τρωτὴν ἀποβλέπουσαν κάτω εἰς
τοῦ Σπανουβαρνάβα· κἀκεῖθεν διαπερᾷ τὰς τρεῖς τούμβας (καὶ)
ἔρχεται εἰς τὴν σελάδα εἰς τὴν ῥιζημαίαν πέτραν τὴν σχιστὴν πλη- 45
σίον τῆς ὁδοῦ τῆς ἐρχομένης εἰς τὰς | Καρύας· ἔχων τὴν αὐτὴν ὁδὸν
ἔρχεται εἰς τὸν σι(συ)ρὸν τοῦ Μακριγένους πλησίον τοῦ κρύου ὕδα-
τος καὶ | περικυκλοῖ τὸ Κρυόβουνον, κατέρχεται εἰς τὴν σελάδα εἰς τὸ
σύνορον τὸ Προτατινόν· κρατῶν ἀριστερᾷ τὸν | κατερχόμενον ῥύακα
πλησίον τοῦ κρύου ὕδατος μένων ἀριστερᾷ πλησίον τῆς πέτρας τῆς
βλεπούσ(ης) | κατὰ ἀνατολὰς τῆς ἐχούσης σχῆμά τι μήτης, κατέρχε-
ται τὸν αὐτὸν ῥύακα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ | ἁγίου μεγαλομάρτυρος
Γεωργίου τοῦ Στούμπου, κρατῶν τὴν αὐτὴν περιοχὴν ἔρχεται τὸ
κάταντες εἰς τὴν | περιοχὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Στούμπου 50
μέχρι τοῦ βαθέως ῥύακος, αὐθις ἔρχεται ἄνωθεν | τὸν ῥύακα μέχρι
τῶν Δικροῶν, (καὶ) σχίζων τὴν ῥάχιν δισσωῶς ἔρχεται εἰς τὴν ὁδὸν
τὴν βλέπουσαν κ(α)τ(ἀ) | ἀνατολὰς δι' ἧς ὁδοῦ ἔρχεται εἰς τὴν περι-
οχὴν τοῦ Φαλακροῦ, κἀκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς κατέρχεται | εἰς τὴν
θάλασσαν ἀντικρὺ τῶν νησίων· ταῦτα πάντα καθέξει (καὶ) νεμηθή-
σεται ἡ τοιαύτη σεβασμία | μονὴ τοῦ Βατοπεδίου ἀναφαιρέτως (καὶ)
ἀναποσπάστως (καὶ) ἀνενοχλήτως τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος | χρυ- 55
σοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου (καὶ) οὐδεὶς τῶν ἀπάντων
ἐπάξει αὐτοῖς ἐπήρει(αν) | ἢ κατὰ δυναστείαν (καὶ) διενόκλησιν τού-
του χάριν καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς | βασιλείας μου
γεγονὼς ἐπεχορηγήθη (καὶ) ἐπεβραβεύθη τῇ τοιαύτῃ σεβασμίᾳ τοῦ
Βατοπεδίου μο|νῇ, ἀπολυθεὶς κ(α)τ(ἀ) μῆνα **Αὔγουστον** τῆς ἐνιστα-
μ(έν)ης **δωδεκάτ(ης)** ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξάκις χιλιοστοῦ ὀκτακοσιο-
στοῦ πεντηκοστοῦ | **δευτέρου** ἔτους· ἐν ᾧ (καὶ) τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς
καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο κράτος |

† **Ἰω(άνν)ης ἐν Χ(ριστ)ῷ τῷ Θ(ε)ῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ 60**
αὐτοκράτωρ | Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος.

τοῦμβαν 43. κἀκεῖθεν 44. σελλάδα... ριζημαίαν 45. Μακριγένους (ὡς
καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται) 46. σελλάδα... Πρωτατινὸν (;) 48. μήτης 50. βαθέος
51. Δικροῶν: (ἀλλαχοῦ ἐν γράμμασι δημοσιευομένοις ἐνταῦθα Δικρῶν)
52. κἀκ. 56. καταδυναστείαν 58. ἑξακισχιλιοστοῦ 59. ὑπεσημῆνατο.

14.

**Χρυσόβουλλος λόγος τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας
Στεφάνου Δουσάν.**

᾽Απρίλιος τοῦ ἔτους (6856) 1348, ἰνδ. α΄

Ἐπὶ χάριτος διαστάσεων 0,40×0,30, ὑπ' ἀριθ. 2 ἐν τῷ χειρογράφῳ καταλόγῳ τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς. Αἱ ἐν στίχῳ 26 στιγμαὶ ἀντὶ λέξεως τελείως ἐξιτήλου καὶ μὴ ἀναγινωσκομένης, ἥς τὴν πιθανὴν συμπλήρωσιν προτείνομεν κατ' ἀναλογίαν ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 16 γράμματος. Ὑπὸ τὸ γράμμα κεῖται σλαβωνιστὶ ἡ ὑπογραφή τοῦ ἀπολύσαντος αὐτὸ Σέρβου βασιλέως, ἥς τὴν τε ἀνάγνωσιν καὶ μεταγλώττισιν ὀφείλομεν εἰς τὸν Μακαριώτατον Μητροπολίτην Ἀθηνῶν κύριον Χρυσόστομον Παπαδόπουλον. Ἡ ὑπογραφή ἐν μεταφράσει ἔχει οὕτω: «Στέφανος δοῦλος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ πιστὸς βασιλεύς».

- 1 † Πολλῶν καὶ μεγάλων δωρεῶν ἀπολαύσας παρὰ τῆς πανυπερά-
γνου μου δεσποίνης καὶ θεομήτορος, ἐπεὶ καὶ πάντα τὰ κ(α)τ' ἐμαυ-
τὸν εἰς τὴν προστασίαν (καὶ) βοήθειαν | αὐτῆς ἀνεθέμην καὶ διὰ
τοῦτο πολλ(ὰς) ὀφείλων αὐτῇ τὰς ἀμοιβὰς (καὶ) δι' ἔργων εὐχαρι-
στί(ας) ἐπειδὴπερ καὶ νῦν βοηθεία καὶ ἀντιλήψει αὐτῆς ἡξιώθην
καὶ τῆς ἐκ πολλῶν τῶν χρόν(ων) ἐνούσης μοι | θερμότητος ἐφέσεως
καὶ ἦλθον εἰς τόδε τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν Ὅρος καὶ προσεκύνησα
αὐτὴν ἐν τῇ σεβασμῷ μονῇ τῇ εἰς ὄνομα ταύτης καὶ ἐπικεκλημ(έν)η
τοῦ Βατοπεδίου διὰ τε | τὰς εἰς ἐμὲ ρηθείσας εὐεργεσί(ας)
αὐτῆς, ἅμα δὲ (καὶ) διὰ τὸν πόθον ὃν ἔξ ἀρχῆς ἔσχον καὶ κατεβάλ-
λοντο εἰς τὴν τοιαύτην σεβασμίαν μονὴν οἱ ἀοίδιμοι καὶ μακαρί-
5 ται πρόγονοι τ(ῆς) βασι|λεί(ας) μου, ἀλλὰ δὴ (καὶ) διὰ τὴν θερμὴν
ἀγάπην ἣν ἰδίως τρέφει ἡ βασιλεία μου εἰς τὴν τοιαύτην μονήν, τὸν
παρόντα χρυσόβουλλον **λόγον** ἐπιχορηγοῖ καὶ ἐπιβραβεύει ἡ βασι-
λεία μου | πρὸς αὐτήν, δι' οὗ προστάσσει (καὶ) διορίζεται κ(α)τέχειν
καὶ νέμεσθαι τὴν τοιαύτην σεβασμίαν μονὴν πάντα ὅσα κέκτηται
μετόχια ἀρτίως διὰ τε παλαιγενῶν χρυσοβούλλων κ(αὶ) | τῆς βασι-

2. αὐτῇ ... βοηθεία 3. ἐφέσεως ... τῇ σεβασμῷ μονῇ τῇ ... ἐπικελη-
μ(έν)η 4. κατεβάλλοντο(;) 5. τὴν ... ἐπιχορηγεῖ.

λεί(ας) μου καὶ δι' ἐτέρων δικαιωμ(ά)τ(ων), ἤγουν κτήματα, πύργους, μετόχια ἐν τῇ Καλαμαρίᾳ διακείμενα καὶ ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ ἐπιχορηγηθὲν ἀρτίως τῇ τοιαύτῃ | σεβασμῷ μονῇ χωρίον τὸν ἅγιον Μάμαντα διὰ χρυσοβούλλου τῆς βασιλεί(ας) μου μετὰ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτ(οῦ), καθὼς προκατεῖχον αὐτὸ καὶ οἱ Βαρβαρηνοὶ στρατιῶται, ἐφ' ᾧ δὴ | χωρίῳ προωκοδόμησε καὶ πύργον ἢ τοιαύτη σεβασμῷ μονῇ εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς ἐκέισε μετόχιον, τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου· ὡσαύτως (καὶ) τὴν σκάλαν τῶν | Λεονταρίων καὶ τὸ παρασκάλιον τῆς μικρᾶς 1 θαλάττης, ἃ καὶ αὐτὰ ἐκέκτηντο οἱ δηλωθέντες Βαρβαρηνοί· καὶ τὴν γῆν τοῦ Μουζάκη, τὴν ἐκεῖ πλησιάζουσιν, τ(ῶν) τριακοσί(ων) μοδί(ων)· καὶ τὴν διὰ προσ|τάματος τ(ῆς) βασιλεί(ας) μου δωρηθεῖσαν γῆν τῇ τοιαύτῃ μονῇ, τῆς τε Τζακωνίσσης ἐκείνης τοῦ Ἀμνοῦ ὁμοί(ως) καὶ ἐτέρ(ων) ἐποίκ(ων) Θεσσαλονίκης ἀμπ(έ)λ(ια) καὶ χωράφια ὅσα ἐκέκτηντο οὗτοι ἐν τῷ περιορισμῷ τούτῳ | καὶ τοὺς ἐκέισε κατημ(έν)ους Κασανδρηνοὺς, μετὰ τῶν ἐν τῇ νήσῳ Κασανδρίᾳ γονικῶν αὐτῶν στάσεων καὶ τοὺς νομαδιαίους τόπους τοὺς ἐν αὐτῇ, οὓς ἄνωθ(εν) ἐκ μακρ(ῶν) χρόν(ων) κ(α)τέχει ἢ τοιαύτη σεβασμῷ μονῇ, ἀλλὰ καὶ ὅσον ἐδί|δου αὕτη χάριν νομῆς τῶν ταύτης ζώων, ἐκκόπτει ἀρτίως καὶ τοῦτο ἢ βασιλείᾳ μου ἐπιβραβεύει ἀρτίως ἢ βασιλείᾳ μου τῇ τοιαύτῃ μονῇ (καὶ) τοὺς ἐν τῷ μετοχίῳ αὐτῆς περὶ τὴν Ἑρμίλειαν εὐρισκομ(έν)ους παροίκ(ους) τινῶν | ἐποίκων Θεσσαλονίκης, οὓς κ(α)τεῖχ(εν) ὁ οἰκεῖος τῇ βασιλείᾳ μου ἑπαρχος ὁ Ἰσαρις μετὰ τῶν ὑποστάσεων αὐτ(ῶν) καὶ τὰ πλησίον τοῦ ἐκεῖ ποταμοῦ ἐκλειωμ(α)τ(ικ)ὰ χωράφια· ὁμοίως καὶ τὸ εἰς τὰ Σιδηροκαύσια μετό|χιον αὐτῆς τὴν Σηλαιώτισαν καὶ τ(οὺς) ἀφιερωθέντας ἐν 15 αὐτῇ παροίκ(ους) παρὰ τοῦ Καβάσιλα, καὶ ὅσα ἄλλα δίκαια αὐτοῦ ἀφιέρωσ(εν) ὁ τοιοῦτος· ὁμοίως περὶ τὰς Σέρρας ὅσα ἀφιέρωσ(εν) ὁ Φωκό|πουλος γονικὰ αὐτ(οῦ), ἀμπ(έ)λ(ια) καὶ χωράφια καὶ μύλω-

7. τῇ Καλαμαρίᾳ ... τῇ τοιαύτῃ 8. σεβασμῷ μονῇ ... στρατιῶται ... ἐφ' ᾧ 9. χωρίῳ προωκοδόμησε ... πύργον. 11. τῇ τοιαύτῃ μονῇ ... τῷ περιορισμῷ τούτῳ 12. τῇ νήσῳ Κασανδρείᾳ ... αὐτῇ ... μονῇ 13. ζώων ... τῇ τοιαύτῃ μονῇ ... τῷ μετοχίῳ. 13. Ἑρμύλειαν 14. τῇ βασιλείᾳ 15. αὐτῇ ... ὅσα ...

ν(ας) τ(οὺς) πλησίον τοῦ παραπορτίου· καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ κάστρου
 ὀσπήτια αὐτοῦ υετ(ὰ) τ(ῆς) νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτ(ῶν) καὶ γῆν τὸν
 Θολὸν γονικ(ήν) αὐτ(οῦ) μοδίων | πεντακοσίων· ὁμοί(ως) περὶ τὸ
 κάστρον Ζιγνῶν ὅσα ἀφιέρωσ(εν) ὁ Δρύϊνος ἐκεῖνος καὶ ὁ οἰκεῖος
 τῇ βασιλείᾳ μου κῦρ Μάρκος ὁ Ἄγγελος εὐκτήρια, ὀσπήτια, χωρά-
 φια καὶ ἀμπ(έ)λ(ια) ἐκ γονικῆς αὐτῶν | ὑποστάσε(ως), ὅσα (καὶ) οἶα
 εἰσίν· ὡσαύτως καὶ ὅσα ἀφιέρωσ(εν) ὁ οἰκεῖος τῇ βασιλείᾳ μου
 μέγ(ας) ἐταιρειάρχης κῦρ Ἰωάννης ὁ Μαργαρίτης δι' ὀρισμοῦ τῆς
 βασιλείας μου, ὅσον ἐκέκτητο περὶ τὴν Δράτσοβαν τὸ | χωρίον καὶ
 γῆν εἰς τὴν μικρὰν Νεβόλιαν(ην), καὶ ὅσον εἶχεν εἰς τὴν Καισσα-
 ρόπολιν, ἅτινα προκατεῖχε διὰ χρυσοβούλλου τοῦ βασιλέ(ως) τῶν
 20 Ῥωμαίων (καὶ) λοιπῶν δικαιωμ(ά)τ(ων) ὁμοί(ως) (καὶ) διὰ χρυσο-
 βούλλου | τῆς βασιλείας μου· ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν εἰς τὴν Χρυσούπολιν
 γῆν αὐτοῦ, καὶ ἐντὸς τοῦ κάστρου ἐκκλησίαν (καὶ) ὀσπήτιν· ὁμοί(ως)
 καὶ ὅσα ἀφιέρωσ(εν) ὁ οἰκεῖος τῇ βασιλείᾳ μου κριτῆς τοῦ φοσσά-
 του ὁ Μαυροφόρος | ἀπὸ τε προικὸς αὐτ(οῦ) καὶ γονικότητος καὶ ἐξ
 ἀγορασί(ας), τὰ τε ἐντὸς κάστρου ὀσπήτια (καὶ) ἐκτὸς ἀμπέλια καὶ
 χωράφια, μετὰ παντὸς τοῦ εἰς τὸ Γραδίστιν καθίσματος, τοῦ περι-
 βολίου (καὶ) τ(ῶν) οἰκημ(ά)τ(ων) | (καὶ) πάσης τῆς νομῆς καὶ περι-
 οχῆς αὐτοῦ· καὶ τὰ χωράφια ἅπερ εἶχε διὰ χρυσοβούλλου· ἔτι ἐπιχο-
 ρηγοὶ ἢ βασιλείᾳ μου τῇ τοιαύτῃ μονῇ τὸ κ(α)ταρρέον ἀπὸ τ(ῆς)
 Σανιανῆς ὕδωρ, ὡσὰν νέμῃται | ἀκωλύτως καὶ χρῆται αὐτῷ ὁπότε
 βούλοιοτο ἀνεμποδίστως πάντη καὶ χωρὶς τινὸς βάρους καὶ (ἐπιθ)έ-
 σεως· ὡσαύτως (καὶ) τὸ εἰς τὴν Δράμαν μετόχιον τῶν ἀγίων (καὶ) θαυ-
 ματουργ(ῶν) Ἀναργύρων μετὰ πάσης | τῆς νομῆς (καὶ) περιοχῆς
 αὐτοῦ καθὼς προενηργέτησε τοῦτο ἡ βασιλείᾳ μου πρὸς αὐτήν·
 ὡσαύτως καὶ τὴν εἰς τὴν Χρυσούπολιν γῆν τὴν ἀπὸ τοῦ Λάσκαρι
 25 τοῦ ἐπὶ τ(ῆς) τραπέζης τ(ῆν) ὀνομαζομένην Ἀλευροῦν | μοδί(ων)
 οὐσαν πεντακοσίων, καὶ ἑτέραν πλησίον τοῦ κάστρου μοδί(ων) ἑκα-
 τὸν πεντήκοντα, καὶ ἐντὸς τοῦ κάστρου τόπον, ὃν ἐκράτησ(εν) ὡς

ὀσπήτια. 17. τῇ βασιλείᾳ... ὀσπήτια 18. τῇ βασιλείᾳ 20. ὀσπήτιν... τῇ
 βασιλείᾳ. 21. ὀσπήτια 22. ἐπιχορηγεῖ... τῇ τοιαύτῃ μονῇ 23. αὐτῷ...
 πάντη... (ἐπιθ)έσεως: τὴν ἡμεξίτηλον ταύτην λέξιν συμπληροῦμεν ἐξ ἀναλο-
 γίας πρὸς ἕτερον δημοσιευθισόμενον γράμμα.

οἰκεῖον ὁ μέγας παπὶ(ας) ὁ Τζαμπλάκ(ων) ἐπικυροῖ ἡ βασιλεία μου καὶ ἐπι|κυροῖ καὶ τὸ παρὰ τοῦ πρώτου δοθὲν αὐτῇ κελλίον ἐντὸς τοῦ Ὁρους τὸ ἐπονομαζόμενον τοῦ (δοθέν) τῇ ἰσχύει (καὶ) δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου **λόγου** | τῆς βασιλεί(ας) μου καθέξει καὶ νεμηθήσεται ἡ τοιαύτη σεβασμία μονὴ τοῦ Βατοπεδίου ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως ἔτι τὲ ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασείστως καὶ οὔτε οἱ νῦν κεφαλαττικεύοντες ζουπάνοι | οὔτε οἱ διαδεξόμενοι τούτους, οὔτε μὴν οἱ τὰ τοῦ δημοσίου ἢ τὰ τῆς ἀπογραφῆς διεργοῦντες ἔξουσι ποτὲ ἄδειαν διενοχλῆσαι ἢ ὅλως πόδα βαλεῖν ἐν τοιούτοις μετοχίοις (τῆς) μονῆς λέγω δὲ τοῖς ἐν τῷ | Στρυμμόνι, τῇ Ζαβαρνικείᾳ, τῇ Χοτολίβον, ἐν τῇ Δράμα, τὰ Ζίχνα, ταῖς Σέρραις, τῇ Θεσσαλονίκῃ, τῷ Ῥαφαλίῳ, τῷ Κρυμωτᾷ, τῇ Κριτζίστῃ, τῇ Βερροῖᾳ, τῷ ἁγίῳ Μάμαντι | τῇ Ἑρμιλείᾳ, τοῖς πλησίον τοῦ ἁγίου ³⁰ Ὁρους, τοῖς ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ἀλλαχοῦ ἐνθα κέκτητ(αι) ἀποκόπτει γὰρ ὁ βασιλεῖα μου ἀπὸ τῶν τοιούτων πάντ(ων) κτημ(ά)τ(ων) αὐτῆς ζευγαράτικιον, μιτάτον, βιγλιατικόν, δια|βατόν, ἐννόμιον, ἀγκαρεῖαν, ψωμοξημίαν, σιταρκεῖαν, καστροκτισίαν, ξυλάχυρον καὶ ἄλλο πᾶν δημοσιακὸν ἢ βασιλικὸν ζήτημα, νῦν τε ἐνεργοῦμ(εν)ον καὶ ὕστερον ἐπινοηθησό|μ(εν)ον· τούτου χάριν (καὶ) ὁ παρὼν χρυσόβουλλος **λόγος** τῆς βρσιλείας μου γεγωνῶς ἐπεχορηγήθη τῇ τοιαύτῃ σεβασμία μονῇ τοῦ Βατοπεδίου, εἰς παντοῖαν (καὶ) διηνεκῇ αὐτῆς ἀσφά|λειαν, ἀπολυθεὶς κ(α)τ(ὰ) μῆνα Ῥαφιλλίῳ τῆς νῦν τρεχούσης **πρώτης** ἰνδικτιῶνος τοῦ Ϛ⁸ **πεντηκοστοῦ ἔκτου** ἔτους | ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο κράτος†

26. αὐτῇ (ἔξίτηλος λέξις· πιθανῶς πρόκειται περὶ τινος τῶν κελλίων τοῦ Κολετζῆ ἢ τοῦ Δομέτη· πρβλ. γράμμα 15 στ. 17, 18) . . . τῇ ἰσχύι 27. ἔτι τε . . . κεφαλαττικεύοντες 28. ἔξουσί ποτε ἄδειαν. 29. τοῖς ἐν τῷ 30. Στρυμμόνι, τῇ Ζαβαρνικείᾳ, τῇ Χοτολίβον . . . τῇ Δράμα . . . τῇ Θεσσαλονίκῃ, τῷ Ῥαφαλίῳ, τῷ Κρυμωτᾷ (ἀλλαχοῦ κεῖται Κριμωτᾷ), τῇ Κριτζίστῃ, τῇ Βερροῖᾳ, τῷ ἁγίῳ 31. τῇ Ἑρμιλείᾳ . . . μιτάτον. 32. διαβατόν (ἀλλαχοῦ διαβατικόν) . . . ἀγκαρεῖαν . . . σιταρκεῖαν 33. τῇ τοιαύτῃ σεβασμίᾳ μονῇ. 34. Ῥαφιλλίον 35. ἐν ᾧ.

15.

Χρυσόβουλλος λόγος τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου ΣΤ'
τοῦ Παλαιολόγου.

Σεπτέμβριος τοῦ ἔτους (6865) 1356, ἰνδ. ι'.

Ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 0,98×0,53 καταγεγραμμένης ὑπ' ἀριθ. 9^ω ἐν τῷ χειρογράφῳ καταλόγῳ τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς. Δὲν φέρει νῦν τὴν χρυσὴν τοῦ ἀπολύσαντος αὐτοκράτορος βούλλαν.

Μεταξὺ τῶν στίχων 45, 46 καὶ 46, 47 διὰ μεταγενεστέρως χειρὸς καὶ ἄλλης μελάνης ἔχουσι γραφῇ αἱ λέξεις: «πρὸς τοῦτοις τὸ Ῥαφ|λίον ὄλον καὶ τοῦ Κριμωτᾶ καὶ τὸ» (διὰ τῶν στιγμῶν δηλοῦνται τρεῖς ἢ τέσσαρες λέξεις τῆς προσθέτου ταύτης γραφῆς δυσανάγνωστοι).

- 1 † Ἐπεὶ οἱ μοναχοὶ τῆς κατὰ τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Ἱεροσολύμων διακειμένης σε(βασμίας) μονῆς τῆς βασιλεί(ας) μου τῆς εἰς | ὄνομα τιμωμένης τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης καὶ θεομήτορος καὶ ἐπικεκλημένης τὸ Βαταπέδιον | ἐζήτησαν καὶ παρεκάλεσαν τὴν βασιλείαν μου πορίσασθαι χρυσόβουλλον ταύτης στέργον καὶ ἐπιβε|βαιοῦν τὰ προσόντα αὐτοῖς παλαιγενῇ χρυσόβουλλα καὶ προστάγματα, ἔτι τε ἀπογραφί-
5 κὰς παραδόσεις | καὶ λοιπὰ δικαιώματα, ἐν οἷς διαλαμβάνονται κατὰ μέρος τὰ τῆς τοιαύτης σεβασμίας) μονῆς ἐν διαφόροις | τόποις διακείμενα κτήματα· τὴν τοιαύτην δέξιν εὐμενῶς προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου, τὸν παρόντα | χρυσόβουλλον **λόγον** ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτοῖς, δι' οὗ προστάσσει καὶ εὐδοκεῖ καὶ | διορίζεται, ὥς ἂν κατέχη καὶ εἰς τοῦτῃς ἡ ῥηθεῖσα σεβασμία μονὴ τῆς βασιλ(είας) μου τὸ Βατοπέδιον, τὰ | προσόντα αὐτῇ κτήματα διὰ τῶν παλαιγενῶν χρυσοβούλλων, προσταγμάτων, ἀπογραφικῶν
10 παραδόσ(εων) | καὶ λοιπῶν δικαιωμάτων, ἀνενοχλήτως, ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπαστως, ἅτινα καὶ κ(α)τ(ᾶ) μέρος ἔχουσιν | οὕτως: τὸ ἐν τῇ θεοσώτῳ πόλει Θεσσαλονίκῃ μετόχιον τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς ὑπεραγίας) Θεοτόκου μετὰ τοῦ | οἰκολογίου καὶ τοῦ ἀμπελο-

4. ἔτι τε 8. κατέχη . . . τὸ ἐξῆς. 9. αὐτῇ 11. τῇ θεοσώτῳ . . . Θεσ-

πάκτου καὶ τῶν προσόντων ἐτέρων αὐτῷ τὸ ἐν τῇ θεοσώσι(ω)
 πόλ(ει) Βερροία μετόχιον, | ὅπερ ἔχει διὰ προσενέξεως τοῦ Σαραν-
 τηνοῦ ἐκείνου, μετὰ τῶν προσόντων αὐτῷ πάντων κτημάτων εἰς |
 τὴν Καλαμαρείαν τὸν ἅγιον Μάμαντα μετὰ τοῦ πύργου καὶ τῶν
 ἐκεῖσε Κασανδρηνῶν καὶ τῆς δοθείσης παρὰ | τοῦ Μουζάκη γῆς 15
 τῶν τριακοσίων μοδίων + : τὸ εἰς τὴν Ἑρμίλειαν μετόχιον μετὰ
 τοῦ πύργου καὶ τῶν προνομί(ων) | αὐτοῦ: μετόχιον τὸ Ἑλαδιάβα
 καλούμενον με(τὰ) τοῦ πύργου καὶ τῆς περιοχῆς αὐτοῦ: τὸ Προσ-
 φόριον λεγόμενον | μετὰ τοῦ πύργου καὶ τοῦ νησίου τῆς Ἀμουλια-
 νῆς λεγομένου: τὰ ἐντὸς τοῦ ἁγίου Ὁρους κελλία δ': τοῦ Κο|λετζῆ
 καὶ τοῦ Δομέτη καλούμενα ἅτινα προσειτέθησαν παρὰ τοῦ πρώτου
 ἐκείνου κῦρ Ἰσαάκ: τὴν Ζαβερνίκει(αν) | μετὰ τοῦ πύργου καὶ τῶν
 προνομίων αὐτῆς: τὸ εἰς τοῦ Τζάνου ζευγηλατεῖον: τὸ Σέλματον
 μετὰ τοῦ | πύργου καὶ τῶν ἐκεῖσε παροίκων καὶ τῆς νομῆς αὐτοῦ: τοῦ 20
 Χοτολίβου μετὰ τοῦ πύργου καὶ τῆς περιοχῆς | αὐτοῦ καὶ τοῦ καταρ-
 ρέοντος ἀπὸ τῆς Σανιανῆς ὕδατος: τὴν εἰς τὸ Πρινάρι γῆν, ἣτις
 ἀφιερῶθη παρὰ τοῦ ἐν | μοναχοῖς Τζαμπλάκωνος κῦρ Ἀρσενίου
 καὶ τοῦ αὐταδέλφου αὐτοῦ(ου) τοῦ μεγ(ά)λ(ου) δουκὸς: τὸ ἐντὸς τῶν
 Σερρῶν μετόχιον | τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς ὑπεραγίας Θ(εοτό)-
 κου τῆς ὁδηγητρίας καὶ τὸ ἐκτὸς τοῦ αὐτοῦ κάστρου, τὸ τοῦ
 ἁγ(ίου) | Δημητρίου τιμώμενον μετὰ τῶν προσόντων πάντων αὐτοῖς:
 τὸ ζευγηλατεῖον τοῦ Τζαγκαροϊωάννου | λεγόμενον, ὅπερ προσεκυ- 25
 ρώθη παρὰ τοῦ Καλοθέτου: τὸ εἰς τὸ Περιθεώριον μετόχιον τὸ
 εἰς ὄνομα τι|μώμενον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καὶ τρο-
 παιοφόρου Γεωργίου, καὶ ἐπικεκλημένον τὸ | Καλαμίτζιν, μετὰ τῶν
 προσόντων αὐτῷ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ αὐτοῦ κάστρου: τὸ ἐν τῇ νήσῳ
 Λήμνω | μετόχιον: τὴν εἰς τοῦ Ζίχνα γῆν τοῦ Φουκοπούλου, τὴν
 πλησίον οὔσαν χωρίου τοῦ Θολοῦ: περὶ τὰς | Σέρρας ἡ Δραγοβου-
 τζίστα, ὅπερ προσεκύρωσεν ὁ Δερμοκαΐτης: ἡ εἰς τὴν Ἑλσιανὴν
 πλησίον τῆς Πε|τριτζῶ γῆ, ὅση καὶ οἷα ἐστί: τὸ εἰς τοῦ Στούμπου 30
 μετόχιον τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἐν ἱεράρχαις | παμμάκαρος

σαλονίκη 12. αὐτῷ... τῇ θεοσώσι(ω)... Βερροία. 13. αὐτῷ 14. Καλα-
 μαρείαν (ἀλλαχοῦ κείται Καλαμαρία) 15. Ἑρμούλειαν. 27. αὐτῷ... τῇ
 νήσῳ Λήμνω.

ἁγίου Νικολάου τοῦ θαυματουργοῦ, ὅπερ δέδωκεν ὁ Μαυροφόρος,
 μεθ' ὧν κέ|κτηται: χωρίον τὸ Τραδέστιν ὁ σ(ω)τήρ Χ(ριστὸς) καλού-
 μενον μετὰ τῆς περιοχῆς καὶ νομῆς αὐτοῦ καὶ | τοῦ ἐντὸς τοῦ Ζίχνα
 ἀνωγαιοκατώγου οἰκήματος: εἰς (τὸ) Γαλικὸν ὅπερ ἀφιέρωσεν ὁ
 35 μοναχὸς | κύρ Ἀρσένιος ὁ Τζαμπλάκων καὶ ὁ αὐτάδελφος αὐτοῦ ὁ
 Λρίηγου ἐκείνου: τὸ ἐκεῖσε ζευγηλατεῖον τὸ ἀφιερωθὲν παρὰ τοῦ
 Μαυροφόρου καὶ καλούμενον Μιχαΐλου: ἡ ἐν τῇ θεομεγαλύντῳ,
 θεοδοξάστῳ καὶ θεοφυλάκτῳ Κων|σταντινουπόλει σεβασμία μονή,
 ἡ εἰς ὄνομα τιμωμένη τῆς ὑπεραγίας (θεοτό)κου κοιμήσεως Μαυ-
 ρο|μόλου μεθῶν ἐντὸς τε καὶ ἐκτὸς τῆς αὐτῆς Κωνσταντινουπό-
 λεως ἔχει: ἔτι εἰς τὴν Ἡράκλειαν | καὶ εἰς τὴν Χαριούπολιν: τὸ περὶ
 40 τὴν Χρυσὴν πύλην διακείμενον κηπουρεῖον, ὅπερ προσε|κύρωσε
 προσλίγον ἐν τῇ τοιαύτῃ σεβασμία μονῇ τοῦ Βατοπεδίου, ὁ μονα-
 χὸς κύρ Νίφων ὁ | Καταμεσίτης: τὴν παρὰ τὴν πύλιν τῶν Κυνη-
 γῶν τετάρτην μερίδα καμάραν τὴν δοθεῖσαν | παρὰ τοῦ Ῥαοὺλ κύρ
 Ἰσαακίου καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἣν ἔχει αὕτη ἐκ προικὸς: τὸ εἰς
 τὰ Σι|δηροκαυσεῖα εὐρισκόμενον μετόχιον ἡ Σπηλαιώτισσα λεγόμε-
 νον μετὰ τῶν ἐκεῖσε παροί|κων τῶν δοθέντων παρὰ τοῦ Καβάσιλα:
 45 καὶ ἡ εἰς τὴν Χρυσόπολιν γῆ, ἡ ἐπονομαζο|μένη Ἀλευροῦ μετὰ τῆς
 πλησίον τοῦ αὐτοῦ κάστρου ἐτέρας γῆς: ἅτινα δὴ ἅπαντα | ὀφείλον-
 ται κατέχεσθαι εἰς τοὺς ἐξῆς καὶ διηνεκεῖς χρόνους παρὰ τῆς τοιαύ-
 της | σεβασμίας μονῆς τῆς βασιλείας μου τοῦ Βατοπεδίου, ἀνενο-
 χλήτως, ἀναφαι|ρέτως καὶ ἀναποσπάστως κατὰ τὰς περιλήψεις τῶν
 προσόντων αὐτῇ ἐπὶ τούτοις | χρυσοβούλλων, προσταγμάτων, ἀπο-
 50 γραφικῶν παραδόσεων καὶ λοιπῶν | δικαιωμάτων ἔτι τὲ ἀνώτερα

33. Γαλικὸν 35. Λρύνον (ὡς ἐν ἐτέρῳ γράμματι) 36. Μιχαήλου (ἡ
 λέξις διὰ μεταγενεστέρως χειρὸς καὶ ἄλλης μελάνης ἐπὶ τῆς προϋπαρχούσης
 γραφῆς) ... τῇ θεομεγαλύντῳ, θεοδοξάστῳ ... θεοφυλάκτῳ 37. κοιμήσεως
 Μαυρομόλου (ἀμφότεραι αἱ λέξεις διὰ μεταγενεστέρως χειρὸς καὶ ἄλλης μελάν-
 ης ἐπὶ τῆς προϋπαρχούσης γραφῆς) 38. μεθ' ὧν. 38. Κωνσταντινουπό-
 λεως ἔχει (τὰ τρία τελευταῖα γράμματα τῆς λέξεως Κωνσταντινουπόλεως καὶ
 ἡ λέξις: ἔχει: διὰ μεταγενεστέρως χειρὸς καὶ ἄλλης μελάνης ἐπὶ προϋπαρ-
 χούσης γραφῆς) 40. πρὸ ὀλίγον ... τῇ τοιαύτῃ σεβασμία μονῇ ... Νήφων
 41. Καταμεσίτης (;) (ἡμεξίτηλος ἡ λέξις καὶ ἀθεβαία ἢ ἀνάγνωσις) 43. Σπη-
 λαιώτισσα. 48. αὐτῇ 50. ἔτι τε

καὶ ἀκαταζήτητα τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ ζευ|γαρατικίου, καὶ τοῦ ἐννο-
 μίου τῶν πάντων ζώων καθὼς διετηροῦντο καὶ πρό|τερον καὶ μέχρι
 τοῦ νῦν: ὅθεν τῇ ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυ|σοβούλλου
 λόγου τῆς βασιλείας μου, καθέξουσι καὶ νε|μηθήσονται οἱ διαλη-
 φθέντες μοναχοὶ τῆς κατὰ τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Ἀθῶ δια|κειμένης 55
 σεβασμίας μονῆς τῆς βασιλείας μου τοῦ Βατοπεδίου, εἰς τοὺς |ἐξῆς
 καὶ διηνεκεῖς χρόνους τὰ ἀνωτέρω κατὰ μέρος διαληφθέντα ἐν δια-
 φό|ροις τόποις μετόχια αὐτῶν μετὰ τῶν ἐν αὐτοῖς βελτιώσεων, ἀνε-
 νοχλή|τως ἀδιασείστως, ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως, καὶ κατὰ
 τὰς περι|λήψεις τῶν προσόντων αὐτοῖς, ὡς εἴρηται, ἐπὶ τοῖς τοιού-
 τοις κτήμασι |χρυσοβούλλων, ἔτι τὲ προσταγμάτων, ἀπογραφικῶν 60
 παραδόσεων, καὶ λοι|πῶν δικαιωμάτων, διατηρούμενα τῆς ἀπαιτή-
 σεως τοῦ ζευγαρατικίου | καὶ τοῦ ἐννομίου τῶν ζώων πάντων, ἀνώ-
 τερά τε πάσης κατατριβῆς | καὶ ἐπηρείας καὶ ἀπαιτήσεως, ἀπολαύοντα
 πάσης ἐξκουσείας καὶ ἀ|νενοχλησίας καὶ δεφενδεύσεως· ἐπεὶ τοῦτο
 βούλεται καὶ εὐδοκεῖ κ(αι) | προστάσσει ἡ βασιλεία μου εἰς μόνιμον 65
 καὶ διηνεκῇ τὴν κατοχὴν | καὶ κυριότητα κατέχειν καὶ νέμεσθαι τὰ
 δηλωθέντα κατὰ | μέρος ἐν διαφόροις τόποις κτήματα τοὺς δια-
 λεφθέντας μοναχ(οὺς) | τῆς σεβασμίας μονῆς τ(ῆς) βασιλείας μου
 τοῦ Βατοπεδίου ἀνε|νοχλήτως παντάπασι καὶ ἀδιασείστως, μηδε-
 μίαν παρὰ μηδενὸς | εὐρίσκοντες τὴν οἰανδήτινα ἐπήρειαν ἢ διενό- 70
 χλησιν· εἰς γὰρ | τὴν περὶ τούτου βεβαίαν ἀσφάλειαν, ἐπεχορηγήθη
 καὶ ἐπεβραβεύ|θη τῇ διαλειφθείσῃ σεβασμιά μονῇ τῆς βασιλείας
 μου τῇ εἰς | ὄνομα τιμωμένη τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης καὶ θεο-
 μή|τορος καὶ ἐπιεκλημένη τοῦ Βατοπεδίου καὶ ὁ παρὼν | τῆς βασι- 75
 λείας μου χρυσόβουλλος λόγος | ἀπολυθεὶς κ(α)τ(ὰ) μῆνα Σεπτέμ-
 βριον τῆς ἐνισταμένης | δεκάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχι|λιοστοῦ
 ὀκτακοσιοστοῦ ἐξηκοστοῦ πέμπτου | ἔτους· ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον
 εὐ|σεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο | κράτος. † Ἰω(άν)νης ἐν
 Χ(ριστ)ῷ τῷ Θ(ε)ῷ πιστὸς | βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ | Ῥω-
 μαί(ων) ὁ Παλαιολόγος.

51. ζώων 52. τῇ ἰσχύει. 60. ἔτι τε 62. ζώων 63. ἐξκουσείας.
 72. τῇ διαληφθείσῃ σεβασμιά μονῇ... τῇ 73. τιμωμένη 74. ἐπιεκλη-
 μένη 79. ἐν ᾧ 81. Χ(ριστ)ῷ τῷ Θ(ε)ῷ.

16.

**Χρυσόβουλλος λόγος τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου ΣΤ'
τοῦ Παλαιολόγου.**

4 Ἰουλίου τοῦ ἔτους (6870) 1362, ἰνδ. ιε'.

Ἐπὶ χάρτου διαστάσεων 0,43×0,27, θπ' ἀριθ. 12 ἐν τῷ χειρογράφῳ καταλόγῳ τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς. Δὲν φέρει νῦν τὴν χρυσοῦν τοῦ ἀπολύσαντος αὐτοκράτορος βούλλαν. Ἀφορᾷ εἰς ἐπικύρωσιν δωρεᾶς πρὸς τὴν μονὴν δισχιλίων μοδίων γῆς μετὰ πύργου ἐν Μούδρῳ τῆς Λήμνου γενομένην ὑπὸ τοῦ μεγάλου στρατοπεδάρχου Γεωργίου τοῦ Ἀστρά.

- 1 † Ἐπεὶ ὁ περιπόθητος συμπένθ(ε)ρ(ος) τ(ῆς) βασιλ(είας) μου μέγας
στρατοπεδάρχης κῦρ Γεώργ(ιος) ὁ Ἀστράς ἀνέφερ(εν) | ὅτι ἔκτισε
πῦργον ἐξ οἰκείων κόπων (καὶ) ἀναλωμ(ά)τ(ων) περὶ τ(ὴν) νῆσον
Λήμνον, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τ(οῦ) Μούδρου | ὄντινα δὴ πῦργον μετὰ
(καὶ) γῆς δισχιλί(ων) μοδί(ων) πλησί(ον) τούτου διακειμ(ένης), ἀπο-
κατέστησ(εν) εἰς μετόχιον προσκυρώσ(ας) | καὶ δοὺς τούτῳ τῇ κ(α)τ(ὰ)
τὸ ἄ(γιον) ὅρος τοῦ Ἀθῶ διακειμένη σε(βασμία) μονῇ τ(ῆς) βασι-
5 λ(είας) μου, τῇ εἰς ὄνομα τιμωμένη | τ(ῆς) πανυπεράγνου δεσποίν(ης)
(καὶ) θεομήτ(ο)ρ(ος) (καὶ) ἐπικεκλημ(έν)η τοῦ Βατοπεδίου, (καὶ)
ἀνέφερεν ἀρτίως οὗτος (καὶ) ἐδεήθη τ(ῆς) | βασιλ(είας) μου ἵνα γίνη-
ται τῇ τοιαύτῃ σε(βασμία) μον(ῇ) ἐπὶ τούτῳ (καὶ) χρυσόβουλλον
αὐτ(ῆς), τὴν τούτου δέησ(ιν) (καὶ) παράκλησ(ιν) εὐμεν(ῶς) | προσδε-
ξαμένη ἡ βασιλ(εία) μου τὸν παρόντα χρυσόβουλλον **λόγον** ἐπιχο-
ρηγεῖ (καὶ) ἐπιβρα|βεύει αὐτῇ, δι' οὗ (καὶ) εὐδοκεῖ (καὶ) προστάσ-
σει (καὶ) διορίζεται, κατέχειν εἰς τοεξῆς καὶ διαληφθεῖσαν | σεβα-
σμίαν μονὴν τοῦ Βατοπεδίου, τὸν δηλωθέντα πῦργον τοῦ Μούδρου
10 μετὰ τ(ῆς) ἐκεῖσε γῆς, τ(ῆς) ὥσει μο(δίων) | δισχιλίων ὡς εἴρηται
οὕσης, ἀνενοχλήτως πάντῃ (καὶ) ἀδιασειστώσ (καὶ) κ(α)τ(ὰ) λόγον
γονικότητος, καθὼς | δηλονότι παρεδόθη πρὸς τοὺς μοναχοὺς τῆς
τοιαύτ(ης) σεβασμίας) μονῆς, παρὰ τοῦ διαληφθέντος | μεγάλου

2. πύργον...τῇ τοποθεσίᾳ 3. πύργον 4. τῇ...διακειμένη σε(βασμία)
μονῇ...τῇ...τιμωμένη 5. ἐπικεκλημ(έν)η 6. τῇ τοιαύτῃ σε(βασμία)
μον(ῇ)...τούτῳ. 8. αὐτῇ...τὸ ἐξῆς 9. πύργον 10. πάντῃ

στρατοπεδάρχου τοῦ Ἀστρά, εἰς μετόχιον αὐτῶν, ἔχοντας ἐπ' ἀδείας
 ποιεῖν (καὶ) ἐπὶ τούτῳ | ὥσπερ (καὶ) ἐπὶ τοῖς λοιποῖς κτήμασι τοῖς
 ὑποκειμένοις τῇ τοιαύτῃ σ(ε)βασμίᾳ μονῇ διὰ χρυσοβούλλ(ων) | καὶ
 λοιπῶν εὐλόγων δικαιομάτων, μηδεμίαν ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀπάντων,
 εὐρίσκοντας τὴν | διενόχλησιν ἢ καταδυναστείαν (καὶ) ἀδικίαν τινά 15
 τῇ γοῦν ἰσχύει (καὶ) δυνάμει τοῦ παρόντος | χρυσοβούλλου **λόγου**
 τ(ῆς) βασιλεί(ας) μου καθέξουσιν οἱ μοναχοὶ τ(ῆς) εἰρημ(ένης)
 σ(ε)βασμίας) μον(ῆς) τοῦ Βατο|πεδίου καὶ νεμηθήσονται τὸν τοιοῦ-
 τον πύργον μετὰ (καὶ) τῆς τῶν δισχιλί(ων) μο(δίων) γῆς, ὡς μετό-
 χιον αὐτ(ῶν) | ἀνενοχλήτως πάντῃ καὶ ἀδιασείστως (καὶ) κ(α)τ(ὰ)
 λόγον γονικότητος, καθὼς παρεδόθη πρὸς αὐτοὺς παρὰ τοῦ | δηλω-
 θέντος περιποθήτου συμπενθέρου τ(ῆς) βασιλεί(ας) μου τοῦ με(γά-
 λου) στρατοπεδάρχου κῦρ Γε(ω)ρ(γίου) τοῦ Ἀστρά, | ἔχοντες 20
 ἐπ' ἀδείας οὗτοι συνιστᾶν (καὶ) βελτιοῦν αὐτὸ (καὶ) ἐπὶ τὸ κρεῖττον
 προάγειν, κ(α)τ(ὰ) τ(ὸν) ἐγχαροῦντα (καὶ) | δυνατὸν αὐτοῖς τρόπον,
 (καὶ) ὡς βούλονται τε (καὶ) δύναιτο, (καὶ) ποιεῖν (καὶ) ἐπὶ τούτῳ,
 ὥσπερ (καὶ) ἐπὶ τοῖς λοιπ(οῖς) | κτήμασι τοῖς ὑποκειμένοις τῇ κατ'
 αὐτοὺς τοιαύτῃ σ(ε)βασμίᾳ μονῇ διὰ χρυσοβούλλων ὡς εἴρητ(αι)
 (καὶ) λοιπῶν εὐλόγων | δικαιομ(ά)τ(ων), μηδεμί(αν) παρὰ μηδενὸς
 τ(ῶν) ἀπάντων εὐρίσκοντες εἰς αὐτὸ τ(ὴν) διενόχλησιν ἢ περιφρό|νη-
 σιν (καὶ) ἀδικί(αν). ἐπεὶ εἰς περὶ τούτου μόνιμον (καὶ) διηνεκῇ τ(ὴν)
 ἀσφάλ(ειαν) ἐγένετο (καὶ) ὁ παρὼν χρυσόβουλλ(ος) **λόγος** | τ(ῆς) 25
 βασιλεί(ας) μου (καὶ) ἐπεχορηγήθη (καὶ) ἐπεβραβεύθη τῇ τοιαύτ(η)
 σ(ε)βασμίᾳ μον(ῇ) τοῦ Βατοπεδ(ίου), ἀπολυθεὶς κ(α)τ(ὰ) τ(ὴν) τετάρ-
 τ(ην) τοῦ παρόν(τος) | **Ἰουλ(ίου)** μηνὸς τ(ῆς) νῦν τρεχούσ(ης) **πεν-**
τεκαιδεκ(ά)τ(ης) Ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ
ἑβδομηκοστοῦ | ἔτους· ἐν ᾧ (καὶ) τὸ ἡμέτερον εὐσεβεὲς καὶ θεοπρό-
 βλητον ὑπεσημῆνατο | κράτος. † **Ἰω(άνν)ης ἐν Χ(ριστ)ῷ τῷ**
Θ(ε)ῷ πίστὸς βασι|λεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαί(ων) | ὁ 30
Παλαιολόγος.

12. τούτῳ 13. τῇ τοιαύτῃ σ(ε)βασμίᾳ μονῇ. 15. τῇ 17. πύργον
 18. πάντῃ 21. τούτῳ 22. τῇ ... τοιαύτῃ σ(ε)βασμίᾳ μονῇ. 25. τῇ
 τοιαύτ(η) σ(ε)βασμίᾳ μον(ῇ) 27. ἐν ᾧ 28. Χ(ριστ)ῷ τῷ Θ(ε)ῷ.

17.

**Χρυσόβουλλος λόγος τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου ΣΤ΄
τοῦ Παλαιολόγου.**

27^η Αὐγούστου τοῦ ἔτους (6872) 1364, ἰνδ. β'.

Ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 0,54×0,30 καταγεγραμμένης ὑπ' ἀριθ. 14 ἐν τῷ χειρογράφῳ καταλόγῳ τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς. Δὲν φέρει νῦν τὴν χρυσὴν βούλλαν τοῦ ἀπολύσαντος αὐτοκράτορος.

Ἀφορᾷ εἰς τὰ δίκαια τοῦ μοναχοῦ Μανασσῆ Ταρχανειώτου τοῦ πρωτοστράτορος ἐπὶ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ μονυδρίου τοῦ Σωτῆρος τοῦ ἐπικεκλημένου τοῦ Κυρκύρου καὶ εἰς τὴν παράπεμψιν τῶν δικαίων τούτων εἰς τὴν μονὴν τοῦ Βατοπεδίου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μανασσῆ Ταρχανειώτου.

- 1 † Ἐπεὶ διωρίσατο ἡ βασιλεία μου προσλίγου διὰ προστάγματος, ὡς ἂν ὁ περι|πόθητος θεῖος αὐτῆς ὁ τιμιώτατος ἐν μοναχοῖς, πρωτοστράτωρ κῦρ Μανασσῆς ὁ Ταρχα|νειώτης, κρατῇ καὶ ἐφορεύῃ διὰ πάσης αὐτοῦ τῆς ζωῆς τὸ κατὰ τὴν θεόσωστον πόλιν τὴν Θε|σσαλονικήν διακείμενον μονύδριον τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ
5 Κ(υρίου)υ καὶ Θ(εο)ῦ καὶ Σ(ωτῆ)ρος ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ | Χ(ριστο)ῦ, καὶ ἐπικεκλημένον τοῦ Κυρκύρου, μετὰ τῶν κτημάτων καὶ πραγμάτων καὶ λοιπῶν δικαί(ων) | αὐτ(οῦ), καὶ ἀρτίως ἀνέφερεν οὗτος καὶ ἐδεήθη τῆς βασιλείας μου ὥστε ἐπιχορηγηθῆναι τούτῳ | χρυσόβουλλον αὐτῆς, διοριζόμενον, ἔχειν μὲν αὐτὸν καὶ εἰς τοξῆς τὴν κατοχὴν καὶ ἐφορείαν | καὶ ἐπίσκεψιν τοῦ τοιούτου μονυδρίου, ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ ἔχειν ἄδειαν | παραπέμψαι τὸ τοιοῦτον μονύδριον μετὰ καὶ τῶν προσόντων ὡς εἴρηται αὐτῷ πρὸς τὸ
10 μέρος | τῆς εἰς τὸ ἅγιον ὄρος τὸν Ἄθω διακειμένης σεβσμί(ας) μονῆς τῆς βασιλεί(ας) μου, τῆς εἰς ὄνομα τιμω|μένης τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης καὶ θεομήτ(ο)ρ(ος) καὶ ἐπικεκλημένης τοῦ Βατοπεδίου, τὴν | παράκλησιν αὐτοῦ προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου, τὸν παρόντα χρυσό|βουλλον **λόγον** ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτῷ, δι' οὗ εὐδοκεῖ | καὶ προστάσσει καὶ διορίζεται, κατέχειν μὲν καὶ εἰς

1. πρὸ ὀλίγου 3. κρατῇ...ἐφορεύῃ 6. τούτῳ 7. τὸ ἐξῆς 8. τῷ καιρῷ. 9. αὐτῷ 13. αὐτῷ

τοεξῆς τοῦτον, τὸ δηλωθὲν μονύδριον | ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασεί- 15
 στως, διὰ πάσης αὐτοῦ τῆς ζωῆς, ἐπιμελούμενον τῆς πν(ευμα)τικῆς |
 πολιτείας καὶ διαγωγῆς τῶν ἐν αὐτῷ) ἀσκουμένων μοναχῶν, ἔτι γε
 μὴν, τῆς συστάσεως καὶ | βελτιώσεως καὶ ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἐπιδόσεως
 τῶν προσόντων αὐτῷ) κτημάτων) καὶ πραγμάτων καὶ | λοιπῶν
 δικαίων, μετὰ δὲ θάνατον αὐτ(οῦ), παραπέμπειν αὐτὸ πρὸς τὴν δια-
 ληφθεῖσαν σεβασμίαν | μονὴν τοῦ Βατοπεδίου, ὥστε κατέχεσθαι καὶ
 παρ' αὐτῆς, τὸν ὁμοιον τρόπον, ἀνενοχλήτως | καὶ ἀδιασειστώως· τῇ 20
 γοῦν ἰσχυί καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλ(ου) **λόγου** τ(ῆς) |
 βασιλεί(ας) μου, κατέξει μὲν καὶ ἐφορεύσει οὗτος τὸ τοιοῦτον μονύ-
 δριον, ἐφ' ὅρῳ τῆς ζωῆς | αὐτοῦ κατὰ τὴν περιλήψιν τοῦ προσόντος
 αὐτῷ ὡς δεδῆλωται προστάγματος τῆς βασιλείας μου, | ἀνενοχλή-
 τως καὶ ἀδιασειστώως, μηδεμίαν εὐρίσκων εἰς τοῦτο παρὰ τινος
 καταδυναστείαν | ἢ διενόκλησιν, παραπέμπει δὲ τοῦτο ἐν τῷ καιρῷ
 τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὴν σεβασμί(αν) | μονὴν τοῦ Βατοπε- 25
 δίου, ἐπὶ τῷ κατέχεσθαι καὶ παρ' αὐτῆς ἀνενοχλήτως, μετὰ καὶ τῶν |
 δικαίων τῶν ὑποκειμένων μέχρι τουνῦν τῷ τοιούτῳ μονυδρίῳ,
 δι' εὐλόγων δικαιωμάτων | ἐπεὶ εἰς τὴν περὶ τοῦ(του) ἀσφάλειαν,
 ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλ(ος) **λόγος** | τῆς βασιλείας μου,
 καὶ ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη αὐτῷ δὴ τῷ διαληφθέντι | περι-
 ποθήτῳ θείῳ τῆς βασιλείας μου, τιμιωτάτῳ ἐν μοναχοῖς πρωτο-
 στράτορι κυρῷ | Μανασσῇ τῷ Ταρχανειώτῃ, ἀπολυθεὶς κατὰ τὴν 30
 εἰκοστὴν **ἐβδόμην** τοῦ | παρόντος **Αὐγούστου** μηνός, τῆς νῦν τρε-
 χούσης **δευτέρας** ἰνδικτιῶνος | τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ
ἐβδομηκοστ(οῦ) δευτέρου ἔτους· | ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς
 καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο | κράτος. † **Ἰω(άνν)ης ἐν Χ(ρι-
 στ)ῷ τῷ Θ(ε)ῷ πιστὸς βα|σιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαί(ων)** 35
ὁ Παλαιολόγος.†

14. τὸ ἐξῆς 16. αὐτ(ῷ). 17. αὐτ(ῷ) 20. τῇ 21. ἐφ' ὅρῳ
 22. αὐτῷ 24. τῷ καιρῷ 25. τῷ. 26. τοῦ νῦν τῷ τοιούτῳ μονυδρίῳ
 28. αὐτῷ δὴ τῷ 29. περιποθήτῳ θείῳ... τιμιωτάτῳ... κυρῷ 30. Μα-
 νασσῇ τῷ Ταρχανειώτῃ 33. ἐν ᾧ 34. Χ(ριστ)ῷ τῷ Θ(ε)ῷ.

18.

Ἀποδοτικόν, προσκυρωτικὸν καὶ ἀποκαταστατικὸν ταβουλαρικὸν γράμμα Μιχαήλ Ἀστρά τοῦ Συναδηνοῦ, ἐπὶ τῶν ἐν Μούδρῳ τῆς Δήμνου κτημάτων τῆς μονῆς.

Ὁκτώβριος τοῦ ἔτους (6875) 1366, ἡδ. ε'.

Ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 0,45×0,24 καταγεγραμμένης ὑπ' ἀριθ. 17 ἐν τῷ χειρογράφῳ καταλόγῳ τοῦ γραμματοφυλακείου τῆς μονῆς. Ἐπὶ τῆς προσθίας ὀψεως τῆς μεμβράνης, ἣς τὸ περιεχόμενον δημοσιεύεται ὑπὸ στοιχείῳ Α, κεῖται τῷ ἀνωτέρῳ γράμμα Μιχαήλ Ἀστρά τοῦ Συναδηνοῦ, ὑπογράφοντος μόνον διὰ τῆς λέξεως † ὁ Συναδηνός †. Ὑπὸ τὴν ὑπογραφὴν ταύτην κεῖται ἐπικύρωσις τοῦ γράμματος ὑπὸ τοῦ συντάξαντος αὐτὸ «πρωτοταβουλλαρίου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ διακόνου τοῦ εὐαγοῦς βασιλικοῦ κλήρου» Θεοδώρου τοῦ Πεπαγωμένου. Ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῆς μεμβράνης ὀψεως, ἣς τὸ περιεχόμενον δημοσιεύεται ὑπὸ στοιχείῳ Β, κεῖται ἡ ἐπικύρωσις τοῦ αὐτοῦ γράμματος ὑπὸ τῶν μητροπολιτῶν Θεοδωρήτου τοῦ Ἐφέσου, Θεοφάνους τοῦ Νικαίας καὶ Θεοδωρήτου τοῦ Βρύσεως.

Α

- 1 † Ἐγὼ ὁ δοῦλος τοῦ κρατ(αιοῦ) καὶ ἀ(γίου) ἡμῶν αὐθ(έν)τ(ου) καὶ βασιλ(έως) Μιχαήλ Ἀστράς ὁ Συναδ(η)ν(ός), ὁ ἐνταῦθα οἰκειοχ(εῖ)ρ(οις) μου γράμμασ(ιν) ὑπογράψας πρὸς τ(ήν) τῶν γεγραμμ(έν)ων | πίστωσιν (καὶ) ἀσφάλειαν, τὴν παροῦσαν ἔγγραφον καὶ ἐνυπόγραφον ἐντελῇ καὶ κατησφαλισμ(έν)ην ἀποκατάστασιν, τίθεμαι καὶ ποιῶ | ἐκουσίως καὶ αὐτοπροαιρέτ(ως) πρὸς τοὺς ἐνασκουμέν(ους) τιμωτ(ά)τ(ους) μοναχοὺς τῆ(ς) κ(α)τ(ά) τὸ ἄ(γιον) κ(αὶ) περιώνυμον ὄρος τ(οῦ) Ἄθω διακειμ(έν)ης σ(εβασμίας) καὶ ἱερᾶς μονῆς | τῆ(ς) ἐπ' ὀνόματι τιμωμ(έν)η(ς) τ(ῆς) ὑπεραγν(ου) δεσποίν(ης) ἡμῶν θ(εοτό)κου καὶ ἐπικεκλημ(έν)η(ς) τοῦ Βατοπεδ(ίου), ἣτις
- 5 καὶ ἔχει οὕτως· ἐπεὶ γὰρ ὁ ἄ(γίος) μου αὐθ(εν)τ(ης) καὶ π(ατ)ήρ, | ὁ μακαρίτης μέγας στρατοπεδάρχ(ης) ὁ Ἀστράς ἐκεῖνος, φθάσ(ας) ἐκράτησ(εν) ἃ ἐκέκτητο ἢ τοιαύτη σ(εβασμία) μονὴ κ(α)τ(ά) τὴν

4. ὑπεράγν(ου) ... αὐθ(έν)τ(ης).

νῆσον Λῆμνον ἐν διαφό|ροις τόποις καὶ κάστροις διὰ τε παλαιγε-
 ν(ῶν) θείων καὶ προσκυνητῶν προσταγμ(ά)τ(ων) καὶ πρακτικῶν
 (καὶ) ἀφιερωτ(η)ρί(ων) ἐτέρ(ων) δικαιωμάτων | γῆν καὶ παροίκους, ἃ
 ἐκ πολλοῦ ἐνέμετο ἡ μονὴ αὕτη, δέδωκε δὲ ἔτι ζῶν περὶ τὸ χωρί(ον)
 τοῦ Μούδρου γῆν μοδίων δισχιλίων εἰς τὴν τοιαύτ(ην) | μον(ήν),
 προσκυρώσας αὐτὴν ἐξ ἀναφορᾶς (καὶ) διὰ σεπτοῦ χρυσοβούλλου
 τοῦ κρατ(αιοῦ) (καὶ) ἀ(γίου) ἡμῶν αὐθ(έν)τ(ου) καὶ βασιλέ(ως),
 συνδραμῶν (καὶ) | συγκροτήσας (καὶ) οἴκοθ(εν) καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς
 τ(ήν) ἀνάκτισιν τοῦ ἐκεῖσε εὐρισκομ(έν)ου πύργου· ἐκράτει δὲ καὶ
 τὴν γῆν τοῦ Χρυ|σοβέργη μοδ(ίων) ἑπτακοσίων ἣν ἀφίερωσε τῇ 10
 τοιαύτῃ ἱερᾷ μονῇ ἡ ἀ(γία) μου κυρία ἡ μ(ή)τηρ τοῦ κρατ(αιοῦ)
 (καὶ) ἀ(γίου) ἡμῶν αὐθ(έν)τ(ου) (καὶ) βασιλέως τοῦ Καν|τακουζη-
 νοῦ, καὶ τὴν εἰς τοῦ Χαούλη ἐτέραν γῆν, ἐκράτει δὲ ὡσαύτως (καὶ)
 τὸ νησίον τὴν Πατρικίαν, ἃ δὴ καὶ ἐνώπιον τῆς | κρατ(αιᾶς) (καὶ)
 ἀ(γίας) βασιλεί(ας) αὐτοῦ καὶ τῶν ἐνασκουμ(έν)ων τῇ μον(ῇ) ταύτῃ
 μοναχῶν, ἔτι τὲ (καὶ) τοῦ τιμιωτ(ά)τ(ου) ἐν ἱερομονάχοις (καὶ)
 πν(ευματ)ικοῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς κυροῦ | Γρηγορ(ίου) τοῦ ἐπονομαζομένου
 Στυλίου ὑπέσχετο ἀπολύσειν κ(αὶ) ἐπανασώσειν τῇ σ(εβασμῷ)
 ταύτῃ μονῇ, (καὶ) ἔμελλεν οὕτω ποιήσειν | εἰ μὴ φθάσας ὁ θάνατος
 ἐκώλυσε τοῦτο, ἥδη ἐγὼ ὁ υἱὸς ἐκείνου, διάδοχος ὢν τῶν αὐτοῦ,
 διάδοχος γίνομαι καὶ τοῦ | ἔργου αὐτοῦ κ(α)τ(ὰ) τὴν ἐκείνου ἐπαγ- 15
 γελίαν (καὶ) ἀπολύω ταῦτα πάντα τὰ εἰρημ(έν)α (καὶ) ἀποδίδωμι
 διὰ τοῦ παρόντος μου | γράμματος πρὸς τὴν σ(εβασμίαν) καὶ ἱερὰν
 ταύτην τοῦ Βατοπεδ(ίου) μον(ήν), ὥστε ἔχειν (καὶ) νέμεσθαι ταῦτα
 ἀκωλύτως κ(α)τ(ὰ) λόγ(ον) κληρονομίας κ(αὶ) | γονικότητος, εἰς ἀνα-
 φαίρετον πάντῃ καὶ ἀναπόσπαστον κυριότητα, κ(α)τ(ὰ) τὰς περιλή-
 ψεις τῶν προσόντων αὐτοῖς εἰρημένων | δικαιωμάτων ὡσαύτως ἵνα
 ἔχωσιν οἱ εἰρημένοι μοναχοί, (καὶ) ἦν ἐγὼ προσεκύρωσα ἐτέραν
 γῆν ἰδιοπεριόριστον διὰ | γράμματός μου περὶ τ(ὸν) αὐτ(ὸν) τόπον
 τοῦ Μούδρου, (καὶ) τοὺς καταγεγραμμ(έν)ους ἐν τῷ γράμματί μου
 παροίκους ὀνομαστί καὶ λέγω | καὶ διαβεβαιοῦμαι κατασφαλιζό- 20
 μ(εν)ος δ(ιὰ) τοῦ παρόντος μου ταβουλλαρικοῦ γράμματος ὅτι οὐ

10. τῇ τοιαύτῃ ἱερᾷ μονῇ. 12. τῇ μον(ῇ) ταύτῃ ... ἔτι τε 13. τῇ
 σ(εβασμῷ) ταύτῃ μονῇ. 17. πάντῃ 19. τῷ.

μὴ ἀναζητήσω ποτὲ τῶν καιρῶν | ἢ ἐγὼ ἢ τὸ μέρος μου κατὰ τινα
τρόπον τῶν πάντ(ων) ἀποσπάσαι ταῦτα ἢ ὅλα ἢ μέρος τὸ τυχὸν
ἀπὸ τῆς τοιαύτ(ης) μον(ῆς), κἂν ἴσως καὶ τινα πρό|φασιν δοκοῦσαν
εὐλογον προβάλωμαι ἀλλ' ἵνα ᾧσι προσκεκυρωμ(έν)α καὶ ἀφιερω-
μένα τῇ μονῇ εἰς τὸ μόνιμον καὶ διηνεκὲς καὶ | κατεχόμε(εν)α παρὰ
τῶν εὐρισκομ(έν)ων ἐν αὐτῇ κ(α)τ(ὰ) διαφόρους καιροὺς μοναχῶν,
μέχρις ἂν σὺν Θ(ε)ῷ συνισταμ(έν)η διατελῇ ἡ τοιαύτη | ἱερὰ κ(αὶ)
σ(εβασμία) μονή· τούτου γὰρ χάριν ἐγένετό μοι κ(αὶ) ἐπεδόθη κ(αὶ)
τὸ παρὸν γράμμα ἐπὶ τῷ προσεῖναι αὐτῇ εἰς μόνιμον καὶ διηνεκῇ |
25 τὴν ἀσφάλειαν κ(α)τ(ὰ) μῆνα Ὀκτώβριον τῆς νῦν τρεχούσης πέμ-
πτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ οὐ' ἔτους. |

† Ὁ δοῦλος τοῦ κρατ(αιοῦ) καὶ ἀ(γίου) ἡμῶν αὐθ(έν)τ(ου) καὶ
βάσιλέως Μιχαὴλ Ἀστράς † ὁ **Συναδηνός** † |

† Τὸ παρὸν ἀποδοτικὸν καὶ προσκυρωτικὸν καὶ ἀποκαταστατικὸν
γράμμα προτροπῇ τοῦ ἀποδόントος καὶ | ὑπογράψαντος γράψας, ἐπι-
κυρῶν ὑπέγραψα δι' ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν | † Ὁ **πρωτοτα-**
βουλλάριος τῆς ἀγιοτ(ά)τ(ης) τοῦ Θ(εο)ῦ μεγάλης ἐκκλησί(ας)
30 **διάκονος τοῦ εὐαγοῦς βασιλικοῦ | κλήρου Θεόδ(ω)ρος ὁ Πεπα-**
γωμένος † |

B

1 † Τὸ παρ(ὸν) γράμμα ἐφανισθ(έν) ἡμ(ῖν) κ(αὶ) ὁμολογηθ(έν)
εἶναι τοῦ Ἀστρά τοῦ Συναδηνοῦ, διὰ τὸ ἀδιάβλητ(ον) ὑπεγράψα-
μ(εν) κ(αὶ) ἡμεῖς βεβαιοῦντες· |

† Ὁ ταπεινὸς μ(η)τροπολίτ(ης) Ἐφέσου Θεοδώρητος † |

† Ὁ ταπεινὸς μ(η)τροπολίτ(ης) Νικαί(ας) Θεοφάνης † |

† Ὁ ταπεινὸς μ(η)τροπολίτ(ης) Βρύσεως Θεοδώρητος † |

ΜΙΧΑΗΛ ΓΟΥΔΑΣ

22. τῇ μονῇ 23. αὐτῇ ... Θ(ε)ῷ ... διατελῇ 24. τῷ ... αὐτῇ
27. προτροπῇ.